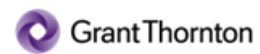

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Prosta spółka akcyjna
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: listopad 2024 r.

Aktualizacja: maj 2026 r.

Spis treści

SPIS TABEL	5
SPIS SCHEMATÓW	5
WPROWADZENIE	6
ROZDZIAŁ I	8
WNIOSKI Z DIAGNOZY	8
1.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA MIASTA I GMINY ŁASIN – ANALIZA SWOT.....	8
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY SPOŁECZNEJ	9
1.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY PRZESTRZENNEJ	10
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY GOSPODARCZEJ	11
ROZDZIAŁ II	12
CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	12
ROZDZIAŁ III	16
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	16
ROZDZIAŁ IV	20
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	20
ROZDZIAŁ V	37
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY, ROZUMIANY JAKO DOCELOWY UKŁAD ELEMENTÓW SKŁADOWYCH PRZESTRZENI	37
5.1. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH.....	37
5.2. SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH	38
5.3. GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH.....	41
5.4. GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	42
5.5. WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY ŁASIN	45
5.6. KONCEPCJA ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY ŁASIN NA TLE KONCEPCJI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO	46
ROZDZIAŁ VI	50
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	50
6.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU.....	50
6.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	52
6.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	54
6.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO W ROZUMIENIU USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	58
6.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	58
6.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	59
6.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW	60
6.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	61
6.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	62
6.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	63
ROZDZIAŁ VII	65
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	65
7.1. „STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”	65

7.2. WYZWANIA ROZWOJOWE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	66
7.3. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	66
7.4. CELE I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	67
7.5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	70
7.6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY ŁASIN Z KIERUNKAMI ROZWOJU OKREŚLONYMI W STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	73
ROZDZIAŁ VIII.	90
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	90
8.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA REALIZACJĘ STRATEGII	90
8.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	101
8.3. SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	104
ROZDZIAŁ IX.	109
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	109
ODSTĄPIENIA OD PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	118
ZAŁĄCZNIKI	119

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej	9
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej	10
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej	11
Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	13
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej.....	14
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej.....	14
Tabela 7. Planowane kierunki działań	16
Tabela 8. Planowane kierunki działań	21
Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki	67
Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”.....	69
Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030	71
Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+	74
Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii	92
Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii.....	102
Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii	104
Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Miasta i Gminy Łasin	110

Spis schematów

Schemat 1. Analiza SWOT	8
Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	15
Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji ..	65
Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	91

Spis rysunków

Rysunek 1. Tereny szczególnie predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej.....	57
--	----

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Miasta i Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Miasta i Gminy, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Łasin oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 609, 721).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Dla niniejszej Strategii nie opracowano rozdziału „Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy” gdyż na terenie Miasta i Gminy Łasin nie zostały takie obszary zdefiniowane.

Integralną częścią Strategii jest „**Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Łasin na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030**”, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Mieście i Gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Miasta i Gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Miasta i Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przewyżnianiu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włączeni zostali mieszkańcy, którzy mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie Miasta i Gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju w latach obowiązywania Strategii w przeprowadzonej **ankiecie**. **Raport z ankiet** stanowi załącznik nr 2 do Strategii. Ponadto dnia 05.06.2024 roku zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne, podczas którego zaprezentowano wyniki diagnozy oraz zdefiniowano kierunki rozwoju Gminy.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Referatu Inwestycji Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami. Ponadto w pracach nad Strategią brali udział przedstawiciele jednostek podległych oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Miasta i Gminy Łasin.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji, jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także dokumenty strategiczne.

Strategia została zaktualizowana w 2026 r. w zakresie zapisów podrozdziału 6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Konieczność aktualizacji była wynikiem potrzeby zapewnienia pełnej spójności pomiędzy Strategią a Planem Ogólnym, który został opracowany w terminie późniejszym niż niniejszy dokument strategiczny.

Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji.

Rozdział I.

Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Miasta i Gminy Łasin – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesess), szanse (opportunities) i zagrożenia (therats) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy Gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od Gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania bądź, które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następnym wyborem jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju Miasta i Gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju Miasta i Gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla Miasta i Gminy Łasin została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Aktywna działalność instytucji kultury i sportu</p> <p>Dobrze rozwinięta infrastruktura obiektów sportowych oraz aktywne wspieranie rozwoju sportu</p> <p>Dbanie o lokalne tradycje i zwyczaje</p> <p>Dbanie o aktywność fizyczną dzieci i młodzieży</p> <p>Szeroka oferta zajęć dla dzieci w Przedszkolu Miejskim</p> <p>Rozwinięta infrastruktura edukacyjna i oferta zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych</p> <p>Funkcjonowanie szkoły ponadpodstawowej na terenie Miasta i Gminy</p> <p>Dobre wyniki egzaminu maturalnego w Zespole Szkół ponadpodstawowych</p> <p>Aktywna działalność MGOPS</p> <p>Malejąca liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>Aktywna działalność Środowiskowego Domu Samopomocy</p> <p>Szeroka oferta usług medycznych na miejscu</p> <p>Spora liczba organizacji pozarządowych na terenie Miasta i Gminy i dobra współpraca z nimi</p> <p>Aktywna działalność OSP i dobre wyposażenie remiz</p>	<p>Malejąca liczba mieszkańców Miasta i Gminy</p> <p>Starzejące się społeczeństwo</p> <p>Braki w infrastrukturze świetlic wiejskich</p> <p>Niski poziom aktywności mieszkańców w zakresie korzystania z proponowanej oferty kulturalnej</p> <p>Brak żłobków na terenie Miasta i Gminy</p> <p>Zmniejszająca się liczba uczniów</p> <p>Słabe wyniki egzaminu ósmoklasisty</p> <p>Niski poziom zaufania społecznego</p> <p>Brak dostatecznej liczby lekarzy specjalistów</p> <p>Niewystarczająca infrastruktura obiektów ochrony zdrowia</p> <p>Wzrastająca liczba interwencji publicznych i miejscowych zagrożeń</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców</p> <p>Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze społecznym i edukacyjnym</p> <p>Wykorzystanie potencjału osób, które dotąd nie uczestniczyły w życiu społecznym Miasta i Gminy</p> <p>Wykształcona, zaangażowana i doświadczona kadra nauczycielska w szkołach gminy</p> <p>Zachowanie i kultywowanie tradycji, obrzędów i zwyczajów lokalnych</p> <p>Wypromowanie produktów lokalnych</p> <p>Dalszy rozwój usług społecznych</p> <p>Poprawa jakości usług zdrowotnych</p>	<p>Pogłębianie się niekorzystnych trendów demograficznych w kraju</p> <p>Ubożenie społeczeństwa</p> <p>Odływ zdolnej młodzieży z terenu Miasta i Gminy</p> <p>Obecność pandemii i wojny wpływająca na wzrost bezrobocia, załamanie dochodów gospodarstw domowych, a w konsekwencji poszerzenie się sfery ubóstwa</p> <p>Pogarszający się system ochrony zdrowia</p> <p>Rozluźnianie więzi społecznych i rodzinnych</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Wysokiej jakości gleby sprzyjające rozwojowi rolnictwa Liczne formy ochrony przyrody, duża powierzchnia obszarów chronionych Dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji – malownicze krajobrazy, wiele jezior Wiele ciekawych zabytków Korzystne położenie komunikacyjne, przy drodze krajowej nr 16, w niedalekiej odległości od Miasta Grudziądz i autostrady A1 Dobrze rozwinięta sieć dróg i dobry stan dróg gminnych Sukcesywnie rozbudowywana sieć światłowodowa Wysoki stopień zwodociągowania Rozwój OZE</p>	<p>Mała lesistość terenu Mało szlaków turystycznych Niewystarczające wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju turystyki Niewystarczające wyeksponowanie walorów krajobrazowych dla rozwoju turystyki Zły stan dróg powiatowych na terenie Miasta i Gminy Słabo rozwinięta sieć ścieżek pieszo-rowerowych Brak połączeń kolejowych Stosunkowo niski stopień skanalizowania, wynikający z zabudowy rozproszonej Brak zgazyfikowania części wiejskiej Gminy Sukcesywnie rosnąca liczba odpadów</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Dobre warunki do rozwoju rolnictwa Rozwój walorów turystycznych i rekreacyjnych Wzrost aktywności turystycznej Polaków Wzrost świadomości ekologicznej Zwiększenie skali promocji walorów Miasta i Gminy Bliskość autostrady A1 Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze infrastrukturalnym Inwestycje w drogi lokalne, ścieżki pieszo-rowerowe i infrastrukturę komunikacyjną Dalszy rozwój OZE</p>	<p>Zmieniający się klimat Pogarszający się stan środowiska naturalnego Zmieniające się przepisy prawne Brak możliwości wykorzystania dofinansowania inwestycji ze środków unijnych</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych Rolniczy charakter gminy Niski poziom bezrobocia Stabilna sytuacja finansowa Gminy	Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych
Szanse	Zagrożenia
Zmiana mentalności odnośnie podejmowania własnej działalności gospodarczej Uproszczenie procedur administracyjnych w zakresie zakładania działalności gospodarczej Podnoszenie kwalifikacji/przekwalifikowywanie osób bezrobotnych Zachęcenie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy	Możliwość pogorszenia się sytuacji finansowej Gminy w przyszłości Pogłębiające się bezrobocie Możliwość braku podjęcia działań aktywizujących osoby bezrobotne w przyszłości Brak oferty edukacyjnej dającej możliwości przekwalifikowania się/podnoszenia kwalifikacji Zmieniające się przepisy w prawie dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział II.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju Miasta i Gminy Łasin, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy. Wizja opisuje pożądany stan Miasta i Gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju Miasta i Gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?”.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe Miasta i Gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele formułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów Miasta i Gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT, zarówno problemy, jak i mocne strony wymagają określenia celów strategicznych dla Miasta i Gminy Łasin, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Miasta i Gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z trzech analizowanych sfer, tj.:

- dla sfery społecznej,
- dla sfery przestrzennej,
- dla sfery gospodarczej.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Miasta i Gminy Łasin w 2030 roku założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na rozwiniętą infrastrukturę i ofertę edukacyjną, kulturalną, sportową i zdrowotną oraz na dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb mieszkańców i określonych standardów. Ponadto zaplanowano wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Miastem i Gminą Łasin, zarówno w obszarze społecznym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również działania „miękkie” w zakresie m.in. edukacji, czy usług społecznych. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Miasta i Gminy Łasin. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem będą z kolei cele operacyjne, do których będą przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I:		
Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I.1	Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi
	I.2	Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna
	I.3	Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia
	I.4	Dbłość o zdrowie mieszkańców
	I.5	Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego

Źródło: Opracowanie własne

Rozwój lokalny i regionalny nie wynika wyłącznie z inwestowania w infrastrukturę. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój, będący odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości Miasta i Gminy i jej mieszkańców. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa rozumianego jako płaszczyzna współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie Miasta i Gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA PRZESTRZENNA	II.1	Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy
	II.2	Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych
	II.3	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej
	II.4	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne
	II.5	Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej

Źródło: Opracowanie własne

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom obszaru i sprzyjające podnoszeniu świadomości ekologicznej.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką, jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny, a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Miasta i Gminy, a także może stanowić doskonały argument zachęcający do osiedlania się nowych mieszkańców na jej terenie.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY III: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA GOSPODARCZA	III.1	Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości
	III.2	Promocja zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne

Bezpośrednio realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Będzie to sprzyjało wzrostowi konkurencyjności gospodarczej Miasta i Gminy mierzonej wartością wytworzonych dóbr i usług oraz bezpośrednio i pośrednio wzrostowi przedsiębiorczości. Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Punktem wyjścia do realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez Miasto i Gminę.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej	
Cel operacyjny I.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi	
I.1.1	Przebudowa/budowa amfiteatru nad jeziorem Zamkowym w Łasinie
I.1.2	Budowa obiektu kultury wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie
I.1.3	Remont i adaptacja budynku po hydroforni w Nowym Błonowie na świetlicę wiejską
I.1.4	Budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Mostach
I.1.5	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Zawdzkiej Woli
I.1.6	Adaptacja części pomieszczeń (mieszkania) na świetlicę wiejską w Plesewie
I.1.7	Budowa hali sportowo-rekreacyjnej przy SP w Zawdzie
I.1.8	Budowa skate parku przy stadionie miejskim w Łasinie
I.1.9	Budowa/rozbudowa/modernizacja placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Łasin
I.1.10	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej
I.1.11	Organizacja imprez plenerowych
I.1.12	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna	
I.2.1	Rozbudowa przedszkola miejskiego w Łasinie z adaptacją części pomieszczeń na oddziały żłobkowe
I.2.2	Wyposażenie pracowni przedmiotowych w Szkołach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy
I.2.3	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szonowie

I.2.4	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie
I.2.5	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin
I.2.6	Dwujęzyczne przedszkolaki – innowacyjne nauczanie dzieci języka angielskiego
Cel operacyjny I.3. Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia	
I.3.1	Rozwój usług opiekuńczych na terenie Miasta i Gminy Łasin (osoby starsze i niepełnosprawne)
I.3.2	Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do seniorów
I.3.3	Realizacja indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego
I.3.4	Wsparcie rodzin z dysfunkcjami w szczególności wielodzietnych i niepełnych
Cel operacyjny I.4. Dbłość o zdrowie mieszkańców	
I.4.1	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej
I.4.2	Realizacja programów profilaktycznych
I.4.3	Pozyskanie fachowej kadry medycznej w celu poprawy oferty usług zdrowotnych
I.4.4	Remont i naprawa dachu oraz elewacji budynku Fundacji Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych
I.4.5	Remont pokrycia dachu oraz przebudowa kominów budynku Szpitala w Łasinie
I.4.6	Modernizacja parkingu szpitala w Łasinie wraz ze zwiększeniem liczby miejsc parkingowych
I.4.7	Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania i adaptacją istniejących garaży na pomieszczenia szpitalne związane z pracownią badań endoskopowych
I.4.8	Urządzenie ogrodu rekreacyjno-terapeutycznego przy Zakładzie Opieki Długoterminowej
I.4.9	Modernizacja lokalnego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody przy budynku Szpitala w Łasinie
Cel operacyjny I.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	
I.5.1	Doposażenie remiz na terenie Miasta i Gminy Łasin
I.5.2	Rozwój monitoringu na terenie Miasta Łasin
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych	
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy	
II.1.1	Budowa ścieżki turystycznej nad jeziorem Łasińskim
II.1.2	Budowa Izby Pamięci OSP Łasin
II.1.3	Podjęcie współpracy z inwestorem zewnętrznym w zakresie zagospodarowanie terenu przy jeziorze Zamkowym

II.1.4	Promocja walorów turystycznych Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny II.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych	
II.2.1	Remont zabytkowego budynku Ratusza w Łasinie
II.2.2	Wsparcie finansowe na renowację budynków zabytkowych na terenie Miasta i Gminy Łasin
II.2.3	Renowacja pomników i miejsc pamięci na terenie Miasta i Gminy Łasin
II.2.4	Rewitalizacja architektoniczna rynku w Łasinie
II.2.5	Rewitalizacja parku miejskiego w Łasinie
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej	
II.3.1	Przebudowa drogi gminnej Nr 041336C w miejscowości Goczałki
II.3.2	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej w miejscowości Goczałki dz. nr 67
II.3.3	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 18
II.3.4	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 290
II.3.5	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Jankowice dz. nr 71
II.3.6	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Kozłowo dz. nr 15
II.3.7	Przebudowa drogi gminnej 041312C w miejscowości Kozłowo
II.3.8	Przebudowa drogi gminnej Nr 041323C Zawdzka Wola - Krzywka
II.3.9	Przebudowa drogi gminnej Nr 041337C w miejscowości Szonowo
II.3.10	Przebudowa drogi gminnej Nr 041324C Wydrzno
II.3.11	Przebudowa drogi gminnej Nr 041307C Łasin - Nowe Błonowo
II.3.12	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej Stare Błonowo dz. nr 81
II.3.13	Przebudowa drogi gminnej Nr 041332 Nowe Błonowo
II.3.14	Przebudowa ulicy Krótkiej w Łasinie
II.3.15	Przebudowa ulicy Spółdzielców w Łasinie z infrastrukturą techniczną
II.3.16	Przebudowa drogi gminnej nr 041338C Szonowo - Jakubkowo
II.3.17	Przebudowa drogi gminnej nr 041316C Zawda - Zawdzka Wola
II.3.18	Przebudowa drogi gminnej Nr 041308C Nogat
II.3.19	Przebudowa drogi gminnej Nr 041320C Nogat - (do granicy) (750 m)
II.3.20	Remont drewnianego mostu w ciągu ulicy Wodnej w Łasinie
II.3.21	Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych pozostałych
II.3.22	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drodze wojewódzkiej

II.3.23	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż w ciągu drogi krajowej nr 16
II.3.24	Podjęcie współpracy z operatorem w zakresie zbiorowego transportu publicznego
II.3.25	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i deszczowych historycznego centrum miasta Łasina wraz z przebudową i modernizacją nawierzchni ulic i chodników
II.3.26	Podjęcie działań mających na celu poprawę jakości dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej i krajowej
II.3.27	Budowa sieci światłowodowych przez podmioty komercyjne
Cel operacyjny II.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne	
II.4.1	Budowa sieci kanalizacyjnej Plesewo-Jankowice
II.4.2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gminnych
II.4.3	Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej
II.4.4	Wymiana modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej
Cel operacyjny II.5. Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej	
II.5.1	Doposażenie infrastruktury służącej zachowaniu czystości na terenie Miasta i Gminy Łasin
II.5.2	Budowa mieszkań komunalnych/socjalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin
II.5.3	Przebudowa i rozbudowa budynku przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym w Łasinie
II.5.4	Budowa/adaptacja budynku na schronisko dla zwierząt
Cel strategiczny III. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	
Cel operacyjny III.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości	
III.1.1	Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie istniejących terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej
III.1.2	Promowanie lokalnych przedsiębiorców
Cel operacyjny III.2. Promocja zatrudnienia	
III.2.1	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób poszukujących pracy

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 8. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej				
Cel operacyjny I.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi				
I.1.1	Przebudowa/budowa amfiteatru nad jeziorem Zamkowym w Łasinie	1. Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury spędzania czasu wolnego dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty kulturalnej miasta i gminy 3. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców	1. Liczba przebudowanych/ wybudowanych obiektów kultury – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowej oferty kulturalnej – 800 osób/rok	- Protokół odbioru prac budowlanych - Dokumentacja fotograficzna
I.1.2	Budowa obiektu kultury wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie	1. Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury spędzania czasu wolnego dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty kulturalnej miasta i gminy 3. Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców	1. Liczba przebudowanych/ wybudowanych obiektów kultury – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowej oferty kulturalnej – 15 000 osób/rok	- Protokół odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z oferty kulturalnej
I.1.3	Remont i adaptacja budynku po hydroforni w Nowym Błonowie na świetlicę wiejską	1. Rozwój oferty społecznej i kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba nowych świetlic wiejskich – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty nowych świetlic wiejskich - 300 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.4	Budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Mostach	1. Rozwój oferty społecznej i kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba nowych świetlic wiejskich – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty nowych świetlic wiejskich - 500 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury

I.1.5	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Zawdzkiej Woli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój oferty społecznej i kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozbudowanych świetlic wiejskich – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty rozbudowanych świetlic wiejskich - 300 osób/rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.6	Adaptacja części pomieszczeń (mieszkania) na świetlicę wiejską w Plesewie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój oferty społecznej i kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych świetlic wiejskich – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty nowych świetlic wiejskich - 100 osób/rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.7	Budowa hali sportowo-rekreacyjnej przy SP w Zawdzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych/rozbudowanych /zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjno-sportowych – 1 500 osób/rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.8	Budowa skate parku przy stadionie miejskim w Łasinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług rekreacyjnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych/rozbudowanych /zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjno-sportowych – 1 000 osób/rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.9	Budowa/rozbudowa/modernizacja placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Łasin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom i turystom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych/rozbudowanych /zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych – 5 szt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury

			2. Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjno-sportowych – 500 osób/rok	
I.1.10	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej	1. Rozwój oferty czasu wolnego 2. Aktywizacja i integracja mieszkańców miasta i gminy	1. Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i sportowych - 10 szt./rok 2. Liczba osób biorących udział w zorganizowanych imprezach - 500 osób/rok	- Raporty z organizacji imprez - Dokumentacja zdjęciowa
I.1.11	Organizacja imprez plenerowych	1. Rozwój oferty czasu wolnego 2. Aktywizacja i integracja mieszkańców miasta i gminy	1. Liczba zorganizowanych imprez plenerowych - 5 szt./rok 2. Liczba osób biorących udział w zorganizowanych imprezach – 2 000 osób/rok	- Raporty z organizacji imprez - Dokumentacja zdjęciowa
I.1.12	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi	1. Wspieranie inicjatyw oddolnych 2. Aktywizacja i integracja mieszkańców miasta i gminy	1. Liczba wspartych organizacji pozarządowych - 5 szt./rok	- Podpisane umowy
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna				
I.2.1	Rozbudowa przedszkola miejskiego w Łasinie z adaptacją części pomieszczeń na oddziały żłobkowe	1. Wzrost jakości infrastruktury przedszkolno-żłobkowej 2. Stworzenie nowych miejsc żłobkowych i przedszkolnych 3. Umożliwienie powrotu rodzicom na rynek pracy po urloпах macierzyńskich i wychowawczych	1. Liczba rozbudowanych obiektów edukacyjnych – 1 szt. 2. Liczba utworzonych miejsc żłobkowych – 20 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.2.2	Wyposażenie pracowni przedmiotowych w Szkołach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy	1. Wzrost poziomu nauczania 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej	1. Liczba doposażonych obiektów edukacyjnych – 4 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury

		3. Lepsze warunki do nauczania	2. Liczba osób korzystających z wyposażonych obiektów edukacyjnych – 740 os./rok	
I.2.3	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szonowie	1. Zmniejszenie ubytków ciepła w budynku szkolnym 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania 4. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba obiektów edukacyjnych poddanych termomodernizacji – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających ze termomodernizowanych obiektów edukacyjnych - 100 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.2.4	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie	1. Wspieranie uczniów w podnoszeniu kompetencji 2. Poprawa jakości kształcenia	1. Liczba uczniów objętych wsparciem w ramach programu - 257 osób 2. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje po opuszczeniu programu - 207 osób	- Dokumentacja z realizacji programu
I.2.5	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	1. Wzbogacenie oferty zajęć w przedszkolach 2. Lepsze przygotowanie dzieci do rozpoczęcia edukacji wczesnoszkolnej	1. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych wsparciem w programie - 50 osób	- Dokumentacja z realizacji programu
I.2.6	Dwujęzyczne przedszkolaki – innowacyjne nauczanie dzieci języka angielskiego	1. Wzbogacenie oferty zajęć w przedszkolach 2. Lepsze przygotowanie dzieci do rozpoczęcia edukacji wczesnoszkolnej	1. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych wsparciem w programie - 50 osób	- Dokumentacja z realizacji programu
Cel operacyjny I.3. Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia				
I.3.1	Rozwój usług opiekuńczych na terenie Miasta i Gminy Łasin (osoby starsze i niepełnosprawne)	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi	1. Liczba osób które skorzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych – 12 osób/rok	- Decyzja administracyjna

		3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami opiekuńczymi		
I.3.2	Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do seniorów	1. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów	1. Liczba seniorów korzystających z dedykowanej im oferty – 20 osób/rok	- Dokumentacja zdjęciowa
I.3.3	Realizacja indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego	1. Wzmocnienie poczucia własnej wartości 2. Rozwijanie umiejętności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie	1. Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego - 20 osób/rok	- Rejestr osób korzystających ze wsparcia
I.3.4	Wsparcie rodzin z dysfunkcjami w szczególności wielodzietnych i niepełnych	1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny 2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny	1. Liczba wspartych rodzin - 15 rodzin/rok	- Rejestr osób korzystających ze wsparcia
Cel operacyjny I.4. Dbalność o zdrowie mieszkańców				
I.4.1	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba przebudowanych/zmodernizowanych/wyremontowanych budynków – 1 szt. 2. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej – 40 000 osób/rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.4.2	Realizacja programów profilaktycznych	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców	1. Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych – 5 szt./rok 2. Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych – 300 osób/rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.4.3	Pozyskanie fachowej kadry medycznej w celu poprawy oferty usług zdrowotnych	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój oferty usług zdrowotnych	1. Liczba pozyskanych specjalistów – 2 osoby 2. Liczba osób korzystających z nowej oferty usług zdrowotnych – 1 000 osób/rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury

I.4.4	Remont i naprawa dachu oraz elewacji budynku Fundacji Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba przebudowanych/zmodernizowanych/wyremontowanych budynków – 1 szt. 2. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej – 8 000 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.4.5	Remont pokrycia dachu oraz przebudowa kominów budynku Szpitala w Łasinie	1. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba przebudowanych/zmodernizowanych/wyremontowanych budynków – 1 szt. 2. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej – 7 000 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.4.6	Modernizacja parkingu szpitala w Łasinie wraz ze zwiększeniem liczby miejsc parkingowych	1. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba zmodernizowanych parkingów – 1 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.4.7	Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania i adaptacją istniejących garaży na pomieszczenia szpitalne związane z pracownią badań endoskopowych	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba przebudowanych/zmodernizowanych/wyremontowanych budynków – 1 szt. 2. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej – 100 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.4.8	Urządzenie ogrodu rekreacyjno-terapeutycznego przy Zakładzie Opieki Długoterminowej	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba zagospodarowanych miejsc rekreacji – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z zagospodarowanych miejsc rekreacji – 7 000 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.4.9	Modernizacja lokalnego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody przy budynku Szpitala w Łasinie	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców	1. Liczba zmodernizowanych ujęć wody – 1 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych

		2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych ujęć wody – 7 000 osób/rok	
Cel operacyjny I.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego				
I.5.1	Doposażenie remiz na terenie Miasta i Gminy Łasin	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wzrost jakości usług świadczonych przez OSP	1. Liczba doposażonych remiz – 5 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.5.2	Rozwój monitoringu na terenie Miasta Łasin	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba stworzonych systemów monitoringu - 1 szt.	- Protokoły odbioru
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy				
II.1.1	Budowa ścieżki turystycznej nad jeziorem Łasińskim	1. Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury spędzania czasu wolnego dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty turystycznej miasta i gminy 3. Wzrost aktywności mieszkańców	1. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty turystycznej i rekreacyjnej – 6 000 osób/rok	- Protokół odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z oferty kulturalnej
II.1.2	Budowa Izby Pamięci OSP Łasin	1. Dbłość o dziedzictwo wcześniejszych pokoleń 2. Zwiększenie atrakcyjności miasta i gminy dla turystów i mieszkańców	1. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych - 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty turystycznej i rekreacyjnej – 1 000 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.1.3	Podjęcie współpracy z inwestorem zewnętrznym w zakresie zagospodarowania terenu przy jeziorze Zamkowym	1. Rozbudowa oferty turystycznej Miasta i Gminy 2. Uatrakcyjnienie miejsca spędzania czasu wolnego	1. Liczba zagospodarowanych miejsc rekreacji i wypoczynku – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z oferty turystycznej i rekreacyjnej – 6 000 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych

		3. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług turystycznych i rekreacyjnych		
II.1.4	Promocja walorów turystycznych Miasta i Gminy Łasin	1. Rozpowszechnienie oferty turystycznej Miasta i Gminy	1. Liczba rodzajów wydanych materiałów promocyjnych – 10 szt.	- Protokół odbioru materiałów promocyjnych
Cel operacyjny II.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych				
II.2.1	Remont zabytkowego budynku Ratusza w Łasinie	1. Poprawa stanu zabytków 2. Dbalność o dziedzictwo wcześniejszych pokoleń	1. Liczba odnowionych obiektów zabytkowych - 1 szt.	- Protokoły odbioru
II.2.2	Wsparcie finansowe na renowację budynków zabytkowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	1. Poprawa stanu zabytków 2. Dbalność o dziedzictwo wcześniejszych pokoleń	1. Liczba odnowionych obiektów zabytkowych - 1 szt./rok	- Protokoły odbioru
II.2.3	Renowacja pomników i miejsc pamięci na terenie Miasta i Gminy Łasin	1. Poprawa stanu zabytków 2. Dbalność o dziedzictwo wcześniejszych pokoleń	1. Liczba odnowionych pomników i miejsc pamięci - 3 szt.	- Protokoły odbioru
II.2.4	Rewitalizacja architektoniczna rynku w Łasinie	1. Odnowa przestrzeni publicznych 2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	1. Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 10 000 osób/rok	- Protokoły odbioru
II.2.5	Rewitalizacja parku miejskiego w Łasinie	1. Rozbudowa oferty rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów 2. Dbalność o zielen 3. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom i turystom	1. Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 4 000 osób/rok	- Protokoły odbioru
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej				

II.3.1	Przebudowa drogi gminnej Nr 041336C w miejscowości Goczałki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 930 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.2	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej w miejscowości Goczałki dz. nr 67	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1200 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.3	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 680 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.4	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 290	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 900 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.5	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Jankowice dz. nr 71	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 938 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych

II.3.6	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Kozłowo dz. nr 15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 445 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.7	Przebudowa drogi gminnej 041312C w miejscowości Kozłowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 550 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.8	Przebudowa drogi gminnej Nr 041323C Zawdzka Wola - Krzywka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 990 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.9	Przebudowa drogi gminnej Nr 041337C w miejscowości Szonowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1800 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.10	Przebudowa drogi gminnej Nr 041324C Wydrzno	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1250 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych

II.3.11	Przebudowa drogi gminnej Nr 041307C Łasin - Nowe Błonowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1300 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.12	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej Stare Błonowo dz. nr 81	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 2152 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.13	Przebudowa drogi gminnej Nr 041332 Nowe Błonowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1800 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.14	Przebudowa ulicy Krótkiej w Łasinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 180 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.15	Przebudowa ulicy Spółdzielców w Łasinie z infrastrukturą techniczną	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 550 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych

II.3.16	Przebudowa drogi gminnej nr 041338C Szonowo - Jakubkowo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 3800 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.17	Przebudowa drogi gminnej nr 041316C Zawda - Zawdzka Wola	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1000 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.18	Przebudowa drogi gminnej Nr 041308C Nogat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 1000 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.19	Przebudowa drogi gminnej Nr 041320C Nogat - (do granicy) (750 m)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 750 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.20	Remont drewnianego mostu w ciągu ulicy Wodnej w Łasinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 160 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych

II.3.21	Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych pozostałych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 	1. Długość przebudowanych dróg – 5000 m	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.22	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drodze wojewódzkiej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji spalin 	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych - 10 km	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.23	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż w ciągu drogi krajowej nr 16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji spalin 	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych - 10 km	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.3.24	Podjęcie współpracy z operatorem w zakresie zbiorowego transportu publicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa dostępności komunikacyjnej 	1. Liczba podpisanych porozumień o współpracy – 1 szt.	- Porozumienie o współpracy
II.3.25	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i deszczowych historycznego centrum miasta Łasina wraz z przebudową i modernizacją nawierzchni ulic i chodników	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców 3. Zmniejszenie emisji spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg 5. Poprawa stanu środowiska naturalnego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość przebudowanych dróg – 1 288 m 2. Długość wybudowanej/ przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej - 437 m 3. Długość wybudowanej/ przebudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej - 945 m 	- Protokoły odbioru prac budowlanych

		6. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	4. Długość wybudowanej/ przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej - 469 m	
II.3.26	Podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej i krajowej	1. Poprawa jakości dróg na terenie Miasta i Gminy Łasin	1. Liczba podpisanych porozumień o współpracy – 3 szt.	- Porozumienia o współpracy
II.3.27	Budowa sieci światłowodowych przez podmioty komercyjne	1. Polepszenie jakości Internetu	1. Długość wybudowanej sieci światłowodowej – 5 km	- Protokół odbioru
Cel operacyjny II.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne				
II.4.1	Budowa sieci kanalizacyjnej Plesewo-Jankowice	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 1 355 m 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej - 60 osób	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.4.2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gminnych	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - 10 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - 30 os.	- Protokoły odbioru prac budowlanych
II.4.3	Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	1. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba budynków, na których zamontowano panele fotowoltaiczne – 16 szt.	- Protokół odbioru robót

II.4.4	Wymiana/modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych 	1. Liczba budynków, w których wymieniono/zmodernizowano źródło ciepła - 4 szt.	- Protokół odbioru robót
Cel operacyjny II.5. Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej				
II.5.1	Doposażenie infrastruktury służącej zachowaniu czystości na terenie Miasta i Gminy Łasin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 	1. Zakupione doposażenie służące zachowaniu czystości – 1 pojazd	- Protokół odbioru doposażenia
II.5.2	Budowa mieszkań komunalnych/socjalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych mieszkań – 12 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych mieszkań – 40 osób 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr mieszkańców
II.5.3	Przebudowa i rozbudowa budynku przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym w Łasinie	1. Poprawa infrastruktury cmentarza komunalnego	1. Liczba przebudowanych i rozbudowanych budynków – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.5.4	Budowa/adaptacja budynku na schronisko dla zwierząt	1. Poprawa jakości warunków przebywania bezdomnych zwierząt	1. Liczba wybudowanych/zaadaptowanych budynków – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
Cel strategiczny III. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości				
III.1.1	Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie istniejących terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych 2. Wzrost zatrudnienia 3. Ożywienie gospodarcze gminy 	1. Powierzchnia terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej – 5,5 ha	- Dokumentacja prawna

		4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości		
III.1.2	Promowanie lokalnych przedsiębiorców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ożywienie gospodarcze gminy 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 3. Wzrost zatrudnienia 	1. Liczba przedsiębiorstw, z którymi podjęto współpracę w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości - 15 szt./rok	- Dokumentacja fotograficzna
Cel operacyjny III.2. Promocja zatrudnienia				
III.2.1	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób poszukujących pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia 2. Aktywizacja osób poszukających zatrudnienia 	1. Liczba osób, które znalazły zatrudnienie - 10 osób/rok	- Umowy o pracę/umowy zlecenia

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział V.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni

5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Łasin to gmina miejsko-wiejska, która administracyjnie należy do województwa kujawsko-pomorskiego i zlokalizowana jest w północno-wschodniej jego części na obrzeżu pradoliny rzeki Osy. Jest drugą pod względem wielkości (po gminie Grudziądz) z sześciu gmin wchodzących w skład powiatu grudziądzkiego. Siedzibą władz gminnych jest centralnie położone miasto Łasin, które stanowi główny ośrodek obsługi mieszkańców.

Uwarunkowania wewnętrzne gminy oraz jej położenie względem ważnych ośrodków administracyjnych w regionie, a także sieć komunikacyjna umożliwiająca przemieszczanie się ludzi oraz transport towarów mają decydujące znaczenie w kierunkach rozwoju gminy i jej sieci osadniczej. Niebagatelne jest też położenie na granicy trzech województw: kujawsko-pomorskiego, pomorskiego oraz warmińsko-mazurskiego, co wzmacnia powiązania regionalne. Również położenie fizyczno-geograficzne gminy oddziałuje na jej rozwój. Uwarunkowania hydrologiczne (w tym rzeka Osa i Łasinka oraz jeziora o znacznych powierzchniach) a także występowanie form ochrony przyrody ograniczają powstanie zabudowy, lecz jednocześnie wpływają na atrakcyjność przyrodniczą gminy. Docelowy układ sieci osadniczej uwzględnia ochronę istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych, z jednoczesnym rozwojem istniejących ośrodków gminnych oraz wzmocnieniem ich rangi lokalnej i ponadlokalnej.

W skład gminy wchodzi miasto Łasin i obszar wiejski podzielony na 18 sołectw z 25 miejscowościami. Miasto Łasin jest zdecydowanie największym ośrodkiem pod względem liczby ludności, ponieważ skupia około 40% wszystkich mieszkańców gminy. Pod względem powierzchniowym miasto zajmuje tylko około 3,5% powierzchni gminy, z czego ponad 40% stanowią wody powierzchniowe (głównie Jezioro Łasińskie). Jest ono siedzibą władz oraz pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowego.

Miejscowości obszaru wiejskiego gminy Łasin znacząco się od siebie różnią pod względem powierzchniowym, liczby ludności oraz dynamiki rozwoju. Najprężniej rozwijają się miejscowości zlokalizowane w sąsiedztwie miasta Łasina oraz położone w pobliżu głównego ciągu komunikacyjnego – drogi krajowej nr 16, takie jak: Łasin-Wybudowanie, Szczepanki, Szonowo Szlacheckie, Nowe Jankowice, Szywałd, Zawda, Wydrzno, Nowe Mosty. Nieco mniejszą dynamiką rozwoju charakteryzują się miejscowości położone peryferyjnie: Kozłowo, Goczałki, Święte, Nowe Błonowo, Stare Błonowo, Nogał, Zawdzka Wola, Huta-Strzelce, Jakubkowo, Przesławice i Plesewo. Główna – rolnicza funkcja gminy znacząco wpływa na rodzaj zabudowy i charakter przestrzenny miejscowości stanowiących osady rolnicze ze zwartą, skupioną w centrach miejscowości oraz niekiedy bardziej rozproszoną zabudową zagrodową.

Biorąc pod uwagę charakter gminy jako ośrodka miejsko-wiejskiego, a także jej dotychczasowy rozwój, należy dalej dążyć do koncentracji zabudowy o zróżnicowanych funkcjach w mieście Łasinie, natomiast w pozostałych miejscowościach o przeważającej funkcji rolniczej dogęszczać istniejące tereny zabudowane i przekształcone przede wszystkim w zakresie zabudowy zagrodowej oraz niezbędnych usług (niewielkich sklepów oraz usług publicznych) z dopuszczeniem ewentualnej zabudowy mieszkaniowej. Należy również dążyć do ograniczenia rozpraszania zabudowy (w tym również zagrodowej) w przestrzeni rolniczej poprzez jej koncentrację w pobliżu wykształconych struktur miejscowości.

Docelowa struktura sieci osadniczej oparta jest o centralnie położone miasto Łasin z dobrze rozwiniętymi terenami zabudowy mieszkaniowej i usługowej, a także usługi publiczne i tereny codziennej rekreacji, z peryferyjnie położonymi terenami produkcyjnymi, które dzięki zastosowanym

rozwiązaniom i technologii w znikomym stopniu oddziałują na tereny sąsiednie a jednocześnie stanowią motor rozwoju gospodarczego gminy. Teren miasta charakteryzuje się stosunkowo gęstą zabudową, dzięki czemu w maksymalnym stopniu wykorzystuje potencjał lokalizacyjny oraz szlaki komunikacyjne i infrastrukturę techniczną z poszanowaniem terenów zieleni i walorami związanymi z lokalizacją jeziora Łasińskiego w granicach administracyjnych miasta oraz przy uwzględnieniu potencjału kulturowego wynikającego z wykształconego zwartego, staromiejskiego układu urbanistycznego, z zabytkową zabudową mieszkalną o charakterze małomiasteczkowym i zespołami architektury sakralnej. Miasto Łasin przyjmuje formę wielofunkcyjnego ośrodka skupiającego w swoich granicach podstawowe potrzeby związane z zamieszkaniem, pracą i dostępem do usług. Stanowi ono centrum aktywności społecznej i gospodarczej gminy poprzez koncentrację zadań inwestycyjnych z dziedziny administracji i usług, w tym oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu jak również mieszkalnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, obsługi rolnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu gminnym i lokalnym.

Rola pozostałych miejscowości na terenie gminy jest odmienna. Podkreślają one wiejski charakter gminy, umożliwiają swobodny rozwój rolnictwa i dotychczasowy sposób życia mieszkańców wsi. Miejscowości te, w zależności od rangi, wielkości i lokalizacji, wyposażone są w podstawowe usługi, jak np. lokalne sklepy spożywcze, a także szkoły podstawowe, jednak bardziej wymagające potrzeby zaspokajane są w Łasinie. W miejscowościach tych dominuje zabudowa zagrodowa związana z zamieszkaniem i pracą rolników, a niewielkie zagęszczenie zabudowy przyczynia się do ograniczenia konfliktów związanych z ewentualnym oddziaływaniem gospodarstw rolnych. Zabudowę zagrodową dopełnia zabudowa mieszkaniowa. Rozwój miejscowości opiera się o uzupełnienie istniejących zwartych struktur funkcjonalno-przestrzennych, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury oraz ciągów komunikacyjnych przy jednoczesnym uwzględnieniu potencjału przyrodniczego i walorów środowiska oraz ograniczeń wynikających z jego ochrony, co umożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej.

Hierarchia i rola jednostek osadniczych wynika z różnic przestrzennych, prawnych, demograficznych i środowiskowych, które należy uwzględniać przy delimitacji poszczególnych jednostek na zasadzie wewnętrznej spójności ich cech. Niemniej jednak należy podkreślać i wspierać wzajemne powiązania pomiędzy jednostkami, a także nierozzerwalne związki z miastem, które umożliwiają wzajemny rozwój i przynoszą obopólne korzyści.

Zgodnie z przyjętą polityką regionalną określoną w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego miasto Łasin zaliczono do kategorii miast małych. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego Łasin wskazano również jako miasto uzupełniające ośrodki powiatowe, co z jednej strony świadczy o jego roli jako ważnego ośrodka w strukturze powiatu, a z drugiej podkreśla nierozzerwalne związki z powiatem grudziądzkim a także samym miastem Grudziądzem. Związki te są tym bardziej istotne ze względu na włączenie Łasina do miejskiego ośrodka funkcjonalnego (MOF) Grudziądza oraz obszaru prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT) Grudziądza w związku z obszarem strategicznej interwencji (OSI) miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. W PZP wskazano, że ośrodki takie jak Łasin spełniają istotną rolę w równoważeniu rozwoju regionu, pełnią funkcję przekaźnika impulsów rozwojowych z poziomu wyższego na otaczające je obszary o niższym poziomie rozwoju. Mają szczególne znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich, głównie jako centra tworzenia funkcji pozarolniczych oraz jako inkubatory przedsięwzięć aktywizujących te tereny. Oferują one także usługi publiczne podstawowe i średniego rzędu, pełniąc tym samym rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków wojewódzkich. Zbudowana sieć powiązań z ośrodkami ulokowanymi wyżej w hierarchii sieci osadniczej, umożliwiającą transfer wiedzy, innowacji, ale również umożliwiającą korzystanie przez mieszkańców powiatu między innymi z wysokiej jakości edukacji i kultury, wpłynie na wzrost aktywności gospodarczej oraz na wzrost poziomu kapitału społecznego w tych ośrodkach.

5.2. System powiązań przyrodniczych

Ważnym elementem, zapewniającym łączność i spójność ekologiczną gminy Łasin są korytarze ekologiczne. Mają one kluczowe znaczenie w ochronie przyrody oraz krajobrazu. Korytarze ekologiczne

nie są prawną formą ochrony przyrody, jednakże przeciwdziałają izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, co w konsekwencji przyczynia się do utrzymania oraz wzrostu różnorodności na poziomie ekosystemowym, gatunkowym oraz genowym (stała migracja gatunków flory i fauny). Do korytarzy ekologicznych przebiegających przez teren gminy Łasin należą korytarz ekologiczny Lasy Hławskie – Bory Tucholskie (fragment w północno-zachodnim krańcu gminy) oraz korytarz ekologiczny Lasy Brodnickie – Dolina Wisły (wzdłuż południowo-zachodniej granicy gminy).

Pozostałe elementy tworzące system przyrodniczy obszaru o lokalnym charakterze stanowią:

- 1) łąki, zadrzewienia i zakrzewienia – zbiorowiska łąkowe skupione głównie w dolinach rzek i cieków; zbiorowiska te odznaczają się szczególnymi walorami przyrodniczymi, umożliwiają zachowanie dużej bioróżnorodności oraz pełnią funkcje wodochronne i glebochronne, hydrologiczne, klimatyczno-higieniczne i krajobrazowe;
- 2) kompleksy leśne – w zasięgu korytarzy ekologicznych oraz poza nimi, tj. zbiorowiska znajdujące się w obrębach Zawda, Szywałd i Nowe Jankowice, pełniące funkcje glebochronne i wodochronne;
- 3) zadrzewienia nie będące zbiorowiskami leśnymi – zadrzewienia przywodne, ciągnące się wzdłuż cieków, zadrzewienia przydrożne, towarzyszące ciągom komunikacyjnym, zadrzewienia śródpolne, często porastające tereny nie użytkowane rolniczo i miedze (zarośla tarniny, dzikiej róży, jeżyn, derenia, pojedyncze drzewa);
- 4) sieć hydrograficzna składająca się z wód powierzchniowych stojących i płynących, w tym jeziora o znacznych powierzchniach (Łasińskie, Nogat, Kuchnia, Szywałd, Święte), trzy główne rzeki (Osa, Łasinka, Gardęga) oraz sieć nienazwanych cieków i kanałów, uzupełnionych o mokradła stałe lub okresowe oraz naturalne i sztuczne systemy melioracyjne. Głównym rzekom, tj. Gardędze i Osie oraz otoczeniu jeziora Nogat towarzyszą obszary szczególnego zagrożenia powodzią o średnim i wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi, gdzie uwzględnia się przepisy odrębne, w szczególności w zakresie prawa wodnego;
- 5) zieleni urządzona – obszary różnej wielkości i rangi stworzone przez człowieka; w obszarze miasta i gminy Łasin tereny zielone obejmują parki, tereny zieleni otwartej, zieleni przydrożną, ogrody działkowe, cmentarze i ich pozostałości, tereny towarzyszące zabudowie osiedlowej, indywidualnej, przy obiektach usługowych i sportowych, tereny gospodarki rolniczej, ogrodowej, leśnej, starodrzew przy obiektach zabytkowych, np. przy kościołach, założenia folwarczne i pałacowe.

Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wpływa też rzeźba terenu, która w przypadku gminy Łasin jest zróżnicowana. Jest to wynikiem występowania na jej obszarze różnych form rzeźby terenu jak: głęboko wcięta dawna i obecna dolina rzeki Osy oraz rynny subglacjalne, morena płaska i falista zalegająca na różnych wysokościach oraz występujące na ich tle pagórki i wzgórza morenowe.

Wskazane powyżej tereny tworzą system przyrodniczy gminy. Stanowią cenne, powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość. Docelowy system powiązań przyrodniczych gminy Łasin funkcjonuje prawidłowo, a występujące ciągłe związki przestrzenne między składowymi ekosystemów, umożliwiają swobodną migracji gatunków, a więc wzajemne wzbogacanie ekosystemów w materię, energię i informację biologiczną.

Ochronę systemu powiązań przyrodniczych wspierają prawne formy ochrony przyrody. Na terenie gminy Łasin obejmują one około 23% powierzchni. Przestrzennych form ochrony przyrody na terenie gminy dopełniają pomniki przyrody, będące formami punktowymi. Obszary ochrony przyrody różnego rodzaju nachodzą na siebie, a ich powierzchnie nie są rozłączne, zatem w celu wskazania całkowitej powierzchni objętej formami ochrony przyrody nie sumuje się powierzchni poszczególnych form ochrony. Na terenie gminy Łasin znajdują się następujące obszary (lub ich fragmenty) i objekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerwat przyrody Dolina Osy,
- obszar chronionego krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi,
- obszar siedliskowy Natura 2000 – Dolina Osy,
- użytki ekologiczne,

- pomniki przyrody.

Rezerwat przyrody „Dolina Osy” obejmuje rzekę i jej najbliższe otoczenie, zlokalizowany jest wzdłuż południowo-zachodniej granicy gminy. Stanowi on obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie dolnego odcinka doliny rzeki Osy z niezmienioną szatą roślinną. Powierzchnia rezerwatu w granicach gminy Łasin wynosi około 216 ha, natomiast jego całkowita powierzchnia (łącznie na terenach gmin Gruta, Rogóźno i Łasin) to około 668 ha. Rezerwat ten jest rezerwatem krajobrazowym, biocenotycznym i fizjocenotycznym. Teren objęty ochroną rezerwatową charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą (zbocza doliny Osy o dużych deniwelacjach) i holocenijskimi rozcięciami erozyjnymi w krajobrazie glacialnym. W skład rezerwatu wchodzi odcinek rzeki Osy o długości około 14 km.

Obszar chronionego krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi obejmuje północno-zachodni kraniec gminy oraz część południową. Jego powierzchnia w granicach gminy wynosi około 3 130 ha. Ochronie podlega krajobraz doliny rzecznej Osy malowniczo wcinającej się w otaczającą wysoczyznę morenową z silnie urzeźbioną strefą zboczową. Do tego obszaru zalicza się również dolinę rzeki Gardęgi, która na odcinku od Jeziora Kuchnia do Jeziora Nogat jest północno-zachodnią granicą gminy, a także rynnę Jeziora Nogat. Celem ochrony jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk Pojezierza Chełmińskiego i Pojezierza Brodnickiego, ochrona rzeki Osy i Gardęgi wraz z pasem roślinności okalającej oraz ochrona form krajobrazowych (jamy, wąwozy). Obowiązuje tu czynna ochrona ekosystemów oraz zakazy z nią związane.

Na terenie gminy znajduje się też Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Dolina Osy (PLH040033), który również zlokalizowany jest w południowej części gminy, wzdłuż rzeki Osy i fragmentu Łasinki. Jego powierzchnia w granicach gminy Łasin wynosi około 460 ha. Głównym przedmiotem ochrony są siedliska leśne. Obszar wyróżnia się dużą powierzchnią naturalnych płatów lasów grądowych. W znacznej części lasów liściastych w składzie dominuje buk zwyczajny. Zespoły związane z siedliskami wilgotnymi i mokrymi zajmują mniejszą powierzchnię. Ich występowanie ogranicza się do wąskich, dolnych partii dolin rzecznych i obejmuje 2 typy łągów. Poza zbiorowiskami leśnymi na dnie dolin rzecznych występują łąki i pastwiska, urozmaicone niekiedy przez skupienia lub smugi zadrzewień i zakrzewień oraz szuwały. Na tym terenie obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Ochroną jako użytki ekologiczne objęto 23 obszary stanowiące śródleśne bagna oraz podmokłe łąki i pastwiska w dolinie Osy, będące pozostałościami ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Zajmują one łącznie powierzchnię około 34 ha. Są to niewielkie powierzchniowo, ale cenne pod względem przyrodniczym obiekty należące do indywidualnych form ochrony przyrody.

Na terenie gminy Łasin znajduje się 26 uznanych pomników przyrody, stanowiących twory przyrody żywej, tj. pojedyncze drzewa i skupiska drzew (w tym aleję dębową). Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie ich wartości przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historyczno-pamiętkowych ze względu na indywidualne cechy wyróżniające je spośród otaczającego krajobrazu, w szczególności okazałe rozmiary.

Elementem łączącym środowisko przyrodnicze z antropogenicznym są uprawy rolnicze. Gmina Łasin, poza obszarem miasta, jest gminą typowo rolniczą, posiadającą korzystne warunki dla upraw. Użytki rolne zajmują 85% powierzchni gminy. Grunty rolne klas chronionych (I-III) stanowią duże połacie na obszarze całej gminy, a ich udział w strukturze gruntów ornych przekracza połowę. Gmina Łasin została wskazana w strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jako obszar zasobu gleb najwyższych klas. Produkcja rolna w gminie Łasin jest wielokierunkowa, dostosowana do potrzeb rynku zbytu, jednak przeważają w niej zboża.

Uwarunkowania ekofizjograficzne obszaru gminy Łasin, w tym w/w system powiązań przyrodniczych określają predyspozycje funkcjonalno-przestrzenne zagospodarowania gminy i determinują kierunki jej rozwoju. Dzięki stosunkowo zwartej zabudowie gminy Łasin zachowana zostaje ciągłość ekologiczna, a korytarze migracji (zarówno te sformalizowane, jak i epizodyczne) funkcjonują bez większych problemów. Struktura hydrograficzna gminy oraz związana z nią zieleń przywodna sprzyja zachowaniu i rozwojowi wielu gatunków fauny i flory oraz właściwemu stanowi sanitarnemu. Na terenie gminy Łasin zachowany jest wysoki poziom bioróżnorodności a zagospodarowanie terenów prowadzone jest z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, dzięki czemu również warunki życia ludzi odznaczają się wysoką jakością.

5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Przez obszar gminy Łasin, w tym przez miasto Łasin przebiega droga krajowa nr 16, łącząca Dolną Grupę, przez Grudziądz, Łasin, Iławę, Ostródę, Olsztyn, Mrągowo, Elk, Augustów z przejściem granicznym z Łotwą w Ogrodnikach. Droga ta dzieli gminę na część północno-zachodnią i południowo-wschodnią. Długość odcinka drogi krajowej na terenie gminy Łasin wynosi ok. 16 km. Przebiega tu również droga wojewódzka nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miastko Lubawskie – Rozdroże k. Nidzicy (województwo warmińsko – mazurskie). Długość odcinka drogi wojewódzkiej na terenie gminy Łasin wynosi ok. 11 km. Drogi te stanowią główną oś układu drogowego gminy Łasin i generują zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Uzupełnienie układu drogowego gminy stanowi sieć dróg powiatowych (ok. 75 km) i gminnych (ok. 90 km). Drogi powiatowe tworzą podstawowy układ sieci drogowej, gdyż przebiegają niemalże przez każdą miejscowość gminy, która nie ma bezpośredniego dostępu do drogi krajowej lub wojewódzkiej, łącząc je ze sobą oraz z nadrzędnym układem komunikacyjnym, gminami sąsiednimi i miastem. Do dróg gminnych należą drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, w tym ulice na terenie miasta. Sieć drogowa jest uzupełniona o drogi wewnętrzne gminne i prywatne.

W zakresie transportu i sieci komunikacyjnej, jednym z priorytetowych zadań na terenie gminy Łasin jest budowa obwodnicy Łasina (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 538), co zostało wskazane w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego jako zadanie na poziomie regionalnym. Obwodnica ta stanowi jeden z elementów docelowej głównej osi sieci drogowej gminy Łasin. Ponadto docelowa podstawowa sieć drogowa będzie modernizowana i przebudowywana w ciągach istniejących dróg gminnych i powiatowych, co jest szczególnie istotne w świetle wskazania gminy Łasin w strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jako gminy zagrożonej trwałą marginalizacją oraz gminy położonej w obszarze peryferyjności transportowej.

Docelowy układ sieci drogowej na terenie gminy Łasin obejmuje wyremontowane drogi podlegające regularnym zabiegom konserwacyjno-remontowym i modernizacyjnym, których przepustowość umożliwia sprawne przemieszczania na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, wpływając pozytywnie na dostępność komunikacyjną gminy. Wzrost natężenia ruchu związany z zagęszczaniem zabudowy mieszkaniowej jest stale monitorowany i w miarę potrzeb powstają nowe drogi lokalne połączone z istniejącym układem komunikacyjnym. Sieć dróg tranzytowych oraz prowadzących do nich szlaków lokalnych omija strefy gęstej zabudowy, wyprowadzając wzmożony ruch poza ośrodki osadnicze. W miejscach, gdzie nie jest to możliwe na drogach tranzytowych lokalizowane są bezpieczne przejścia dla pieszych wyposażone w inteligentne systemy ostrzegawcze. Nawierzchnie dróg na terenie gminy są utwardzone metodami zależnymi od występującego na nich natężenia ruchu. Zastosowane rozwiązania techniczne i przestrzenne, w szczególności wzdłuż głównych szlaków tranzytowych ograniczają uciążliwości akustyczne i związane z rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń. W celu poprawy bezpieczeństwa drogi wyposażone są w oświetlenie, systemy odwodnieniowe, a w terenach zwartej zabudowy osiedli mieszkaniowych wprowadzane są strefy ruchu ograniczające prędkość. W zależności od natężenia ruchu, wzdłuż dróg znajdują się chodniki oraz ścieżki rowerowe, a lokalne drogi osiedlowe wykonane są jako ciągi pieszo-jezdne. Właściwie funkcjonująca sieć komunikacyjna gminy

umożliwia zachowanie bezpieczeństwa i poprawę warunków życia mieszkańców a także ogólny rozwój gminy.

Docelowa sieć ścieżek pieszych i rowerowych jest gęsta i przebiega głównie wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu w celu poprawy bezpieczeństwa wszystkich użytkowników. Dogodne połączenia wpływają na ograniczenie ruchu pojazdów silnikowych oraz na wzrost aktywności mieszkańców gminy. Stanowią one alternatywne korytarze transportowe i lokalne szlaki codziennego przemieszczania się, a ponadto są elementem infrastruktury turystycznej. Długość ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy Łasin systematycznie rośnie. W najbliższej perspektywie czasowej przewiduje się realizację ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż drogi krajowej nr 16 i drogi wojewódzkiej nr 538 oraz kontynuację ścieżki nad jeziorem Zamkowym.

Na terenie gminy Łasin nie przebiega żadna linia kolejowa. Niewielki fragment południowo-zachodniej części gminy objęty jest korytarzem przebiegu linii kolejowych związanych z Centralnym Portem Komunikacyjnym.

5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Miasto i Gmina Łasin posiada rozbudowaną sieć wodociągową, przy czym zauważalna jest różnica między miastem, które zwodociągowane jest niemalże w całości oraz częścią wiejską gminy, gdzie znajdują się obszary o dużym rozproszeniu zabudowy, gdzie woda pochodzi z własnych ujęć. Stopień zwodociągowania odpowiada stopniowi koncentracji zabudowy. Docelowa sieć wodociągowa obejmuje swym zasięgiem zabudowę wszystkich miejscowości na terenie gminy. W przypadku rozproszonych zagród rolniczych oraz pojedynczych siedlisk mieszkaniowych dopuszczone są indywidualne ujęcia wody. Docelowo urządzenia infrastruktury wodociągowej są w dobrym stanie technicznym i podlegają bieżącym remontom i naprawom. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie rozbudowywana oraz modernizowana, a także podlega automatyzacji, w szczególności na terenach, gdzie gwałtownie wzrasta intensywność zabudowy mieszkaniowej, by możliwe było zaopatrzenie w wodę wszystkich chętnych mieszkańców gminy. Dostarczana woda na cele bytowo-socjalne spełnia wymagania jakościowe określone przepisami norm i standardów. Stan techniczny sieci umożliwia minimalizację jej awaryjności, zapobiega stratom wody i unikaniu wtórnego zanieczyszczenia, a także umożliwia utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach awaryjnych oraz zagrożenia kryzysowego, a także zapewnia dostateczną ilość wody dla celów ochrony przeciwpożarowej, co umożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej. Woda na potrzeby mieszkańców gminy Łasin dostarczana jest z ujęć znajdujących się na terenie miasta, w związku z czym obowiązują strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej tych ujęć.

W zakresie sieci kanalizacyjnej różnica między miastem a obszarem wiejskim jest jeszcze wyraźniejsza. W granicach Łasina z kanalizacji sanitarnej korzystają niemalże wszyscy mieszkańcy, natomiast w obszarze wiejskim gminy sieć kanalizacyjna jest w przeważającej większości uzupełniana rozwiązaniami indywidualnymi. Gospodarka ściekowa gminy Łasin realizowana jest w ramach aglomeracji ściekowej obejmującej miasto Łasin oraz miejscowości Łasin-Wybudowanie, Jankowice, Nowe Jankowice i Świąte i oparta jest o oczyszczalnię ścieków w miejscowości Łasin-Wybudowanie. Docelowa sieć kanalizacyjna obejmuje wszystkie miejscowości o zwartej zabudowie. Gospodarka ściekowa dla części rozproszonej zabudowy gminy rozwiązywana jest poprzez oczyszczalnie przydomowe i szamba. Docelowa sieć kanalizacyjna gminy Łasin jest stale rozbudowywana i poszerzana w kierunku miejscowości o najbardziej dynamicznym rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Dla racjonalizacji odprowadzenia ścieków prowadzi się monitoring ścieków wprowadzanych do sieci, bieżące usuwanie awarii oraz zapewnienie zdolności urządzeń do realizacji odprowadzenia ścieków w sposób ciągły i niezawodny. Ponadto, na obszarach wiejskich, z rozproszoną zabudową, w miejscach, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznie uzasadniona, docelowo funkcjonuje system wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz monitoring ich prawidłowego działania. Powyższe działania gminy i inwestycje w infrastrukturę techniczną służą ochronie wód podziemnych i gleb, w tym m. in. poprzez likwidację bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków i prowadzi do poprawy warunków sanitarnych mieszkańców. Dodatkowo, ze względu na

rolniczy charakter gminy, ścieki i odpady pochodzące z produkcji rolnej (hodowlanej) są neutralizowane z wykorzystaniem płyt gnojowych i szczelnych zbiorników na gnojówkę. Wody opadowe są natomiast odprowadzane z działek budowlanych do gruntu w granicach działki, zaś z terenów dróg publicznych i z powierzchni utwardzonych terenów produkcyjnych, składowych oraz usługowych do gruntu i rowów melioracyjnych pod warunkiem podczyszczenia ścieków zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zabudowa na terenie gminy Łasin jest zaopatrywana w prąd elektryczny z sieci niskiego i średniego napięcia za pośrednictwem napowietrznych i wewnętrznych stacji transformatorowych. Gęstość tych sieci wzrasta wraz z rozwojem zabudowy. Docelowo sieci są regularnie modernizowane, m. in. poprzez budowę nowych stacji transformatorowych oraz poprawę stanu technicznego infrastruktury. Ponadto przez teren gminy przebiegają rozdzielcza sieć wysokiego napięcia oraz linie przesyłowe najwyższych napięć, które są w miarę potrzeb rozbudowywane i modernizowane w celu dostosowania do zwiększonych przesyłów mocy. Charakteryzują się one strefami oddziaływania pola elektromagnetycznego mającymi znaczny wpływ na sposób zainwestowania terenów sąsiednich. Elementami sieci elektroenergetycznej w gminie Łasin są również instalacje odnawialnych źródeł energii. Należą do nich kolektory słoneczne i mikroinstalacje fotowoltaiczne montowane na gruncie oraz na dachach budynków mieszkalnych, usługowych, produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, farmy fotowoltaiczne oraz elektrownie wiatrowe. Realizacja takich instalacji jest czynnie wspierana przez organy gminy poprzez stosowne projekty, doradztwo i dofinansowanie.

Sieć gazowa w gminie ogranicza się niemalże wyłącznie do miasta Łasina. W pozostałych miejscowościach, gdzie stopień rozproszenia zabudowy jest znaczniejszy, a niewielka liczba ewentualnych odbiorców wpływa na brak ekonomicznych przesłanek do rozbudowy sieci, mieszkańcy w miarę potrzeb korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach. W zakresie sieci przesyłowych przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, których obecność powoduje konieczność wyznaczania stref kontrolowanych, gdzie obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Na terenie miasta funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą, obejmujący przede wszystkim zabudowę wielorodzinną. Docelowo system ten będzie rozbudowywany, by objąć jak największą liczbę odbiorców, przede wszystkim w granicach administracyjnych miasta. Zabudowa w terenach wiejskich oraz pozostała część budynków w mieście korzysta z indywidualnych źródeł ciepła o niskich mocach oraz z kotłowni lokalnych, które obsługują przede wszystkim obiekty gminne, takie jak szkoły, przychodnie, a także budynki mieszkalne wielorodzinne. Odbiorcy indywidualni ogrzewają swoje obiekty przy wykorzystaniu indywidualnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe, gaz ziemny oraz w niewielkim stopniu olej opałowy. Coraz większy odsetek zabudowy ogrzewany jest przy pomocy pomp ciepła zasilanych elektrycznie, uznawanych za jedno z najczystszych i najkorzystniejszych źródeł ciepła. Gmina Łasin wspiera wymianę źródeł ciepła na ekologiczne oraz modernizację kotłowni w celu podniesienia efektywności energetycznej oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Łasin. Dodatkowo podejmowane są działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii poprzez:

- ocieplanie i termomodernizację istniejących budynków;
- rozpowszechnianie budowy domów energooszczędnych;
- stosowanie automatyki pogodowej, mającej na celu dostosowanie ilości ciepła dostarczanego do instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania do aktualnych warunków atmosferycznych;
- prowadzenie modernizacji i wymian kotłowni węglowych na kotły ogrzewane gazem płynnym, olejem opałowym bądź energią elektryczną, paliwem stałym o niskiej zawartości siarki lub korzystanie z odnawialnych źródeł energii: wody, słońca, wiatru, ziemi.

Gmina i Miasto Łasin znajduje się w zasięgu wszystkich działających na terenie Polski operatorów telefonii komórkowej. Sieć telekomunikacyjna podlega stałej rozbudowie, zarówno w formie tradycyjnej, jak i z wykorzystaniem nowych technologii. Docelowo infrastruktura światłowodowa obejmuje całą gminę, w tym przede wszystkim wszystkie budynki użyteczności publicznej, dzięki zintegrowanemu systemowi połączonemu z systemami sieci wojewódzkiej oraz krajowej i zakłada pełną dostępność do łączności telekomunikacyjnych. W celu umożliwienia rozwoju społeczeństwa

informacyjnego, realizuje się szerokopasmowy dostęp do Internetu, sieci bezprzewodowych oraz systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu, m. in. za pomocą sieci Hotspotów. Rozwój obszarów zabudowy oraz wzrost poziomu życia mieszkańców tworzą także dynamiczny rynek konsumentów usług dla systemów cyfrowej telefonii komórkowej, które są systematycznie rozbudowywane.

Na terenie Miasta i Gminy Łasin usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych świadczą niezależne podmioty zgodnie z podpisaną umową. Ponadto w granicach gminy zlokalizowany jest punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), obsługujący mieszkańców całej gminy. W obecnie obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w ślad za planem gospodarki odpadami, jako inwestycję celu publicznego na poziomie regionalnym wskazano budowę obiektów PSZOK wraz z infrastrukturą oraz doposażenie w kontenery, pojemniki i pozostałe urządzenia do gromadzenia odpadów. Docelowy system gospodarki odpadami funkcjonuje zatem prawidłowo, w oparciu o zmodernizowany PSZOK z uwzględnieniem zasad wskazanych w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie.

W zakresie infrastruktury społecznej podstawowym elementem jest zasób mieszkaniowy. Na terenie gminy Miasta i Gminy Łasin systematycznie zwiększa się liczba budynków mieszkalnych, a co za tym idzie również mieszkań i izb. W wyniku powyższego, w związku ze spadkiem liczby ludności, powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca wzrasta, a co za tym idzie polepszeniu ulegają standardy mieszkaniowe. Poza zabudową mieszkaniową stanowiącą własność prywatną na obszarze miasta i gminy Łasin występują mieszkania komunalne. Docelowa wielkość zasobu mieszkaniowego gminy dostosowana jest do potrzeb mieszkańców i wynika zarówno z prognozowanej liczby ludności jak i z potrzeby polepszenia jakości życia mieszkańców gminy. Analizując zasoby mieszkaniowe, poza ich liczbą i powierzchniami, istotne są cechy jakościowe stanowiące o standardzie tych mieszkań, a co za tym idzie jakości życia mieszkańców. Docelowo zasób mieszkań komunalnych jest stale modernizowany, mieszkania podlegają termomodernizacjom, remontom a także wymianie poszczególnych instalacji.

Na terenie Łasina znajduje się Urząd Miasta i Gminy Łasin, stanowiący podstawę funkcjonowania obsługi administracyjnej mieszkańców. Siedzibą urzędu jest wymagający remontu i rewitalizacji zabytkowy budynek Ratusza. Docelowo wszystkie obiekty użyteczności publicznej funkcjonujące na terenie miasta i gminy Łasin spełniają wymagania służące zapewnianiu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

W zakresie oświaty na terenie miasta i gminy Łasin znajdują się publiczne szkoły podstawowe, zespół szkół ponadpodstawowych i przedszkola, w tym oddziały przedszkolne w szkołach. Sieć placówek edukacyjnych zaspokaja rzeczywiste zapotrzebowanie społeczne. Nowe obiekty edukacyjne powstają w miejscach tak zwanych luk, czyli obszarach, gdzie odległość od istniejących placówek jest największa, a także w miejscach, gdzie w najbardziej dynamicznym tempie przybywa młodych mieszkańców. Ponadto nacisk kładzie się również na rozwój i modernizację istniejących obiektów, w tym m. in. budowę sal gimnastycznych, boisk sportowych i placów zabaw, doposażenie sal lekcyjnych oraz rozwój kompetencji wśród nauczycieli.

Na terenie gminy funkcjonuje Szpital SPZOZ w Łasinie, Zakład Opieki Długoterminowej w Łasinie oraz Przychodnia Rejonowa w Łasinie. W zakres leczenia zamkniętego wchodzi leczenie różnych schorzeń z dziedziny chorób wewnętrznych oraz kontynuowanie leczenia po pobycie w placówce, które polega na opiece lekarskiej i pielęgniarstwa, leczeniu chorób przewlekłych itp. W zakres leczenia otwartego wchodzi gabinety lekarskie: lekarze POZ oraz lekarze POZ dla dzieci, gabinet zabiegowy, punkt szczepień, gabinet pielęgniarstwa środowiskowego, gabinet medycyny szkolnej. W Przychodni SP ZOZ Łasin znajduje się poradnia stomatologiczna dla dzieci i dorosłych oraz gabinet protetyki stomatologicznej. Obiekty te są w miarę potrzeb rozbudowywane, modernizowane i doposażane w niezbędny sprzęt. Docelowo, ze względu na ogólne tendencje „starzenia się” społeczeństwa, w miarę potrzeb powstawać mogą nowe ośrodki zdrowia, a także domy opieki nad seniorami.

Pomoc społeczną na terenie Miasta i Gminy Łasin realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Łasinie. MGOPS, który jest jednostką organizacyjną gminy, realizuje działania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Udziela pomocy w formie świadczeń pieniężnych, ale również w zakresie m. in. pracy socjalnej, interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania czy usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Ponadto Ośrodek udziela pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz integracji społecznej i integracji i pomocy seniorom.

Na terenie gminy Łasin funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, która poza swoją siedzibą w Łasinie dysponuje terenem nad jeziorem Zamkowym, gdzie znajdują się amfiteatr miejski wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który docelowo stanowi bazę dla organizacji imprez masowych. M-GOK prowadzi działania kulturalne na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Łasin takie jak m. in.: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków do rozwoju amatorskiej sztuki w szeroko rozumianym pojęciu itp. Działalność w zakresie kultury prowadzi również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łasin, która dysponuje bogatym księgozbiorem, służąc rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury.

Na terenie Miasta i Gminy znajdują się obiekty sportowe oraz place zabaw, które na co dzień służą mieszkańcom. Podstawowym obiektem sportowym na terenie Łasina jest Stadion Miejski, na którym odbywają się cykliczne imprezy okolicznościowe. Do pozostałych obiektów sportowych i rekreacyjnych gminy Łasin zaliczają się sale gimnastyczne przy szkołach, boiska, siłownie plenerowe i place zabaw. Strukturę obiektów publicznych uzupełnia prywatny ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy nad jeziorem Łasińskim z plażą, pomostem, wypożyczalnią sprzętów wodnych, placem zabaw oraz boiskami i placami do gier. Wzdłuż brzegów jeziora zlokalizowane są również mniejsze wypożyczalnie, które umożliwiają uprawianie sportów wodnych.

Do infrastruktury społecznej zaliczyć należy również pozostałe publiczne obiekty rekreacyjne i rekreacyjno-sportowe, a także świetlice wiejskie wyposażone w niezbędny sprzęt AGD i RTV. Jednostki gminne dokładają wszelkich starań, by powyższe obiekty funkcjonowały prawidłowo i w pełni służyły mieszkańcom gminy.

Na terenie Miasta i Gminy Łasin funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, do których zadań należy ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w szczególności poprzez ochronę przeciwpożarową, współdziałanie z innymi służbami ratowniczymi w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc przy wypadkach drogowych. Docelowo jednostki te są regularnie doposażane w niezbędny sprzęt, a ich członkowie uczestniczą w licznych szkoleniach.

Teren miasta i gminy podlega zwierzchnictwu Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu. W Łasinie znajduje się posterunek policji.

5.5. Wizja rozwoju Miasta i Gminy Łasin

WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY ŁASIN

Miasto i Gmina Łasin w 2030 roku to Gmina przyjazna mieszkańcom i środowisku, wspierająca lokalną aktywność, dbająca o edukację dzieci i młodzieży oraz o zapewnienie opieki seniorom. To Gmina, której mieszkańcy mają szeroki dostęp do usług zdrowotnych. To również miejsce, gdzie mogą czuć się bezpiecznie. To Gmina atrakcyjna dla turystów, dbająca o dziedzictwo kulturowe.

Miasto i Gmina Łasin w 2030 roku to także miejsce o rozbudowanej infrastrukturze technicznej, w tym opartej na rozwiązaniach ekologicznych. To Gmina z rozwiniętą gospodarką wodno-ściekową i odpadową, wykorzystująca odnawialne źródła energii. To również Gmina, która stawia na silny rozwój infrastruktury transportowej oraz rozwija usługi komunalne.

Miasto i Gmina Łasin w 2030 roku to wreszcie Gmina stawiająca na rozwój firm, gdzie panują dobre warunki inwestycyjne, sprzyjające rozwojowi lokalnych przedsiębiorstw.

5.6. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Miasta i Gminy Łasin na tle koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- **system przyrodniczy** – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- **system osadniczy** – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- **system transportowy** – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrzwojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolicy województwa;
- **kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa** – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- **zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej** – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- **założenia polityki terytorialnej województwa** – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Miasta i Gminy Łasin znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, do których należą:

- **1 rezerwat przyrody:**
  - Dolina Osy
- **1 obszar chronionego krajobrazu:**
  - Doliny Osy i Gardęgi
- **1 obszar Natura 2000:**
  - Dolina Osy
- **26 pomników przyrody,**
- **23 użytki ekologiczne.**

Ponadto przez teren Miasta i Gminy Łasin przebiegają korytarze ekologiczne: Lasy Brodnicke - Dolina Wisły (KPn-14B) oraz Lasy ławskie – Bory Tucholskie (GKPn-14A).

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzy 56 miast dość równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław

- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

W związku z powyższym Miasto i Gmina Łasin w hierarchii sieci osadniczej uznana została za **ośrodek uzupełniający ośrodki powiatowe**, odpowiedzialny za wspieranie ośrodków powiatowych w stymulowaniu rozwoju powiatów poprzez wybrane rodzaje działalności, istotne dla mieszkańców całego powiatu lub znacznej jego części.

Zgodnie z przyjętą polityką regionalną określoną w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego miasto Łasin zaliczono do kategorii miast małych.

System transportowy:

Przez teren Miasta i Gminy Łasin nie przebiega żadna droga wojewódzka o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa.

Warto jednak wspomnieć, że istotnymi ciągami komunikacyjnymi przebiegającymi przez Miasto i Gminę Łasin są:

- **droga krajowa nr 16 (relacji Dolna Grupa - Ogrodniki),**
- **droga wojewódzka nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Rozdroże k. Nidzicy (województwo warmińsko – mazurskie).**

W Mieście i Gminie Łasin występuje **problem dotyczący peryferyjności transportowej**.

Ponadto w aspekcie transportowym należy wspomnieć iż na terenie Miasta i Gminy Łasin zlokalizowany został jeden projekt kluczowy. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Projektem tym jest projekt nr 447 – Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich (Łasin DW 538).

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

- 1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
- 2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
  - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
  - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziedzinowej współpracy gospodarczej,
  - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

- 3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
- 4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
- 5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
- 6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
- 7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
- 8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowskiego.
- 9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
- 10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
- 11) Linia kolejowa Trzcinec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Cały obszar Miasta i Gminy Łasin zidentyfikowano jako **obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolniczą przestrzeń produkcyjną**. Wynika to również z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”. Rolnicza przestrzeń produkcyjna stanowi bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki.

Ponadto w ramach Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, Miasto i Gmina Łasin została zaliczona do „gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym”.

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa:

Na terenie Miasta i Gminy Łasin został zlokalizowany jeden projekt kluczowy. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Zidentyfikowany projekt to:

- **projekt nr 447 – Budowa obwodnic miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich (Łasin DW 538)**

Zrealizowanie tej kluczowej inwestycji może stanowić istotne uwarunkowanie rozwojowe Miasta i Gminy.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana jest w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału

rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),

- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Miasto i Gmina Łasin przynależy do MOF Grudziądza (poziom III) i OPPT Grudziądza (poziom IV). Ponadto zalicza się do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, w której występują problemy niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości oraz problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa.

Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy przedstawione na jednej mapie stanowią załącznik nr 3 do niniejszej Strategii.

Rozdział VI.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

6.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Obszar miasta i gminy Łasin charakteryzuje się dość dobrymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, dlatego też planowane zagospodarowanie obszaru powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego. Część gminy znajduje się w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, gdzie poszanowanie walorów środowiskowych, w tym przyrodniczych i krajobrazowych jest zadaniem priorytetowym, co regulują przepisy odrębne dotyczące tych form ochrony, wprowadzając m. in. szereg zakazów i nakazów. Ponadto należy zapewnić dalsze funkcjonowanie korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie rozprzestrzeniania się zabudowy na tereny współtworzące system przyrodniczy gminy, a także zalesianie gruntów ornich słabych klas bonitacyjnych i pozostawienie niezalesionych enklaw łąk, pastwisk i nieużytków. Ze względu na cechy takie jak: urozmaiconą rzeźbę terenu, obecność terenów leśnych i jezior, które świadczą o wysokich walorach krajobrazowych, niektóre obszary mają duże predyspozycje do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, przy czym przy zagospodarowaniu terenów należy mieć na uwadze ochronę i zachowanie walorów przyrodniczych i środowiskowych.

Ponadto przy prowadzeniu działań inwestycyjnych należy uwzględnić ustalenia i rekomendacje zawarte w audycie krajobrazowym województwa kujawsko-pomorskiego mające na celu zachowanie wartości krajobrazu.

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności obszaru gminy.

Do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

- 1) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:
  - ochrona powietrza:
    - termomodernizacja obiektów w celu oszczędności energii cieplnej,
    - modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą, pompy ciepła,
    - rozwój sieci ciepłowniczej na terenie miasta,
    - wdrażanie rozwiązań technicznych zmniejszających zanieczyszczenia przemysłowe i kontrola istniejących systemów w zakładach przemysłowych,
    - realizacja pasów zieleni izolacyjnej wokół obiektów powodujących zanieczyszczenia,
    - wspieranie powstawania odnawialnych źródeł energii jako rozwiązań proekologicznych;
  - ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:
    - eliminacja istniejących źródeł zanieczyszczeń w postaci odprowadzania ścieków do rzek i jezior,
    - ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w otoczeniu jezior,
    - ograniczenie nawożenia gruntów rolnych, w szczególności w sąsiedztwie naturalnych zbiorników wodnych,
    - utrzymanie szerokich pasów roślinności przybrzeżnej obniżającej negatywne oddziaływanie spływów powierzchniowych;
  - ochrona przed hałasem:
    - przebudowa istniejących dróg,
    - remonty dróg gminnych i powiatowych,

- uzupełnienie i tworzenie szpalerów zieleni o funkcji ochronnej i izolacyjnej wzdłuż dróg,
  - budowa ciągów pieszo – rowerowych,
  - przy budowie nowych dróg szybkiego ruchu stosować technologie ograniczające rozprzestrzenianie się hałasu;
  - ochrona powierzchni ziemi:
    - prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi,
    - sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
    - monitorowanie stanu środowiska;
- 2) właściwa gospodarka wodno-ściekowa w celu ochrony wód:
- właściwa gospodarka ściekowa:
    - modernizacja, budowa i rozbudowa oraz usprawnienie funkcjonowania infrastruktury kanalizacyjnej,
    - budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie o korzystnych warunkach geologiczno-gruntowych;
  - zaopatrzenie w wodę:
    - rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej,
    - sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej;
  - właściwa gospodarka wodna:
    - inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja (w tym konserwacja) systemów melioracji,
    - budowa urządzeń retencjonujących wodę i umożliwiających jej wykorzystanie,
    - ograniczenie likwidacji naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych, a także naturalnych obniżeń terenu,
    - wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych,
    - pozostawienie obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego wolnych od zabudowy;
- 3) ochrona i rozwój obszarów zalesionych i zadrzewionych:
- ograniczenie do minimum zmiany funkcji terenów leśnych na cele nieleśne,
  - ograniczenie fragmentacji zwartych kompleksów leśnych,
  - zalesianie gruntów rolnych najniższych klas,
  - prowadzenie zalesienia równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów,
  - regulacja zwarcia drzewostanu oraz stopniowe wprowadzanie i pielęgnacja gatunków drzew właściwych dla siedliska,
  - dążenie do zwiększenia w drzewostanie udziału martwego drewna (w tym drzew dziuplastych, stojących obumarłych, leżaniny, drzew zajętych przez grzyby),
  - rewitalizacja i pielęgnacja założeń dworosko-parkowych,
  - bieżąca ochrona obiektów prawnie chronionych;
- 4) ochrona bioróżnorodności:
- przestrzeganie przepisów dotyczących form ochrony przyrody,
  - inwentaryzacja terenu gminy w celu lokalizacji oraz ochrony nowych użytków ekologicznych oraz szczególnie cennych zespołów roślinnych,
  - koncentracja zabudowy i pozostawienie terenów o najwyższych walorach przyrodniczych wolnych od zabudowy,
  - uzupełnianie ubytków drzewostanu w kompleksach zieleni i alejach drzew szlachetnymi gatunkami rodzimymi,
  - wzbogacanie w zielen obrzeży wód powierzchniowych i lokalnych podmokłości, w tym ograniczanie ich wykaszania,
  - w terenach zabudowy przewidzieć odpowiednią ilość terenów zieleni publicznej urządzonej, terenów rekreacji, sportu i wypoczynku, o wysokim udziale terenów czynnych biologicznie,

- zapobieganie szkodliwym działaniom pasożytniczych owadów, grzybów,
  - zapobieganie chorobom drzew i roślin,
  - ograniczenie wycinki drzew,
  - realizacja Niebieskiego korytarza ekologiczny wzdłuż doliny rzeki Osy, stanowiącego inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zawartą w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- 5) gospodarka odpadami i zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
  - budowa obiektów PSZOK wraz z infrastrukturą oraz doposażenie w kontenery, pojemniki i pozostałe urządzenia do gromadzenia odpadów, systematyczna modernizacja PSZOK,
  - dofinansowanie usuwania azbestu;
  - zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych przez kontrole przewozów i stanu technicznego pojazdów;
- 6) edukacja ekologiczna:
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju,
  - realizacja obiektów wspierających edukację ekologiczną, jak np. ścieżki edukacyjne, ośrodki i szkoły ekologiczne,
  - promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym: organizowanie konkursów ekologicznych dla szkół, sołectw i mieszkańców gminy,
  - wspieranie działań stowarzyszeń w zakresie edukacji ekologicznej;
- 7) gospodarczy i rolniczy rozwój regionu z zachowaniem zasad trwałego rozwoju:
- ograniczenie przeznaczania gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze,
  - rozwój i promowanie rolnictwa ekologicznego,
  - wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
  - bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez właściwą politykę gospodarki przestrzennej.

6.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ochronie podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej. Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki i kultury materialnej, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Spośród obiektów, terenów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, znajdujących się na terenie miasta i gminy Łasin część objęta jest ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków, a część ujęta w ewidencji konserwatorskiej i wskazana do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obiekty zabytkowe zostały również wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Na prace prowadzone w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i w ich otoczeniu oraz obszarach wpisanych do rejestru zabytków istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wobec inwestycji budowlanych w odniesieniu do obiektów i obszarów w ewidencji zabytków, ale nie objętych wpisem do rejestru zabytków, istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii WKZ.

Na terenie Miasta i Gminy Łasin znajduje się łącznie 16 obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, które stanowią różnorodną grupę zabytków (są to kościoły, zespoły pałacowo-parkowe i dworsko-parkowe, cmentarz, spichlerz, ratusz i grodziska stanowiące zabytki archeologiczne). Ponadto Burmistrz Łasina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków, w której ujęte są liczne zabytki nieruchome. Zasób zabytków Miasta i Gminy Łasin uzupełniają nieruchome zabytki archeologiczne, tj. stanowiska archeologiczne, będące śladami materialnej działalności ludzkiej w przeszłości oraz ważnym świadectwem rozwoju osadnictwa. Dodatkowo, jako krajobraz kulturowy w gminie Łasin zakwalifikowano przede wszystkim historyczne układy ruralistyczne, które stanowią syntezę warunków przyrodniczych oraz działalności człowieka.

Podstawowy dokument służący podejmowaniu działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego stanowi Program Opieki nad Zabytkami. Aktualny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Łasin ustala następujące cele priorytetowe:

- ochrona i rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
- kształtowanie krajobrazu kulturowego i jego ochrona,
- promocja dziedzictwa kulturowego i pielęgnacja tożsamości regionalnej.

Cele te mają zostać osiągnięte poprzez realizację działań o konkretnych kierunkach oraz określonych zadań, zaplanowanych w długoletniej perspektywie. Dla osiągnięcia powyższych celów wskazuje się następujące zasady:

- konieczność prawidłowego rozpoznania istniejącego zasobu zabytków,
- zachowanie, ochrona, konserwacja i rewaloryzacja istniejących obiektów zabytkowych (w tym również elementów zagospodarowania terenu),
- konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wszelkie prace prowadzone przy obiektach zabytkowych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- ochrona formy architektonicznej we wszystkich jej elementach (wysokość, forma dachu, kompozycja elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiał budowlany oraz bryła obiektu) oraz ochrona wyposażenia (przede wszystkim kościołów),
- ochrona usytuowania obiektów w terenie – względem stron świata, dróg i innych elementów zagospodarowania,
- rewitalizacja z dopuszczeniem zmiany sposobu użytkowania obiektów zabytkowych w celu pełnienia funkcji publicznych, w tym propagowania historii miejsca,
- zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących poprowadzić do utraty wartości zabytkowej,
- remonty budynków historycznych należy prowadzić na zasadach pozwalających zachować jako eksponowane walory zabytkowe elewacji tj. kompozycję elewacji, detal architektoniczny, rodzaj wykończenia elewacji, historyczny rodzaj materiałów budowlanych,
- zachowanie zabudowy mieszkalnej drewnianej i murowanej o cechach tradycyjnych, charakterystycznych dla miejsca i regionu oraz kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do tych obiektów,
- dopuszczenie wymiany zabudowy, której stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ludzi i mienia z warunkiem uprzedniego uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- nawiązanie nowej zabudowy usytuowaniem, gabarytem, kształtem i pokryciem dachu do zabudowy historycznej, tradycyjnej,
- uwzględnienie sąsiedztwa obiektów o wartości kulturowej w lokalizacji nowej zabudowy – nowe budynki nie mogą być sytuowane w sposób degradujący istniejącą, tradycyjną zabudowę, a ich forma architektoniczna winna być dostosowana do otaczającej zabudowy i krajobrazu,
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych kolidujących z tkanką historyczną lub powodujących ich degradację,
- ochrona układu urbanistycznego miasta Łasin poprzez dostosowanie nowej zabudowy usytuowaniem, formą i charakterem do uwarunkowań historycznych,

- utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji zabytkowych założeń ruralistycznych poprzez wprowadzanie zabudowy w miejscach uwarunkowanych historycznie,
- obowiązek dostosowania realizowanych elementów zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego otoczenia,
- obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych, przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założeń dworsko-parkowych i podworskich oraz ochrona i pielęgnacja drzewostanu i zachowanie oraz renowacja cennych historycznie obiektów zabytkowych,
- na terenie historycznych zespołów i założeń folwarcznych, dworsko-parkowych i podworskich dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego,
- ochrona starodrzewu rosnącego w sąsiedztwie obiektów o wartości kulturowej i zieleni komponowanej towarzyszącej zabudowie (m.in. przy plebaniach, szkołach itd.), a także historycznych alei drzew,
- ochrona i zakaz zmniejszania powierzchni zabytkowych parków (w tym parku miejskiego w Łasinie) oraz znaczącej ingerencji w rzeźbę terenu, a także uczytelnienie ich układów przestrzennych,
- zakaz ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytków w szczególności drzewostanu parkowego,
- zachowanie istniejących cmentarzy (w tym nieczynnych) oraz ochrona ich układów przestrzennych (alei, układu kwater), zabytkowego drzewostanu, historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury tj. ogrodzeń, pomp wody, kapliczek,
- ochrona kapliczek i figurek, będących przejawem kultu religijnego i tradycji, pod kątem ich lokalizacji i formy przestrzennej.

6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Biorąc pod uwagę charakter Miasta i Gminy Łasin, jako jednostki administracyjnej złożonej z miasta oraz obszaru wiejskiego, zagospodarowanie terenu jest zróżnicowane. Obszar miasta charakteryzuje wysoka intensywność zabudowy i znaczny stopień urbanizacji, natomiast w terenie wiejskim gminy funkcjonują też miejscowości, których struktura ogranicza się do pojedynczych zagród rolniczych. Dotychczasowe przeznaczenie i użytkowanie terenu jest w znacznym stopniu wyznacznikiem rozwoju miasta i gminy. Aktualne zagospodarowanie stanowi determinantę przeznaczenia miasta i poszczególnych części gminy na różne funkcje. Potencjalne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym obejmować będą dopełnienie istniejących struktur. Rozwój zabudowy będzie bardziej dynamiczny na terenie miasta. Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny, gospodarczy, rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju gminy. Należy przy tym dążyć do zagęszczenia zabudowy przy maksymalnym wykorzystaniu potencjału infrastruktury technicznej z poszanowaniem terenów zieleni i otwartych przestrzeni, uwzględniając przy tym potencjał kulturowy wynikający z lokalizacji obiektów i obszarów objętych formami ochrony zabytków oraz potencjał przyrodniczy wynikający z lokalizacji form ochrony przyrody. Najważniejsze założenia dla polityki przestrzennej w Mieście i Gminie Łasin to:

- 1) kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładów przestrzennego gminy mającej na celu wzmocnienie potencjału gminy poprzez właściwe ukształtowanie sieci osadniczej;
- 2) wzmocnianie funkcji miasta Łasin jako centrum aktywności społecznej i gospodarczej gminy poprzez koncentrację zadań inwestycyjnych z dziedziny administracji i usług, jak również mieszkalnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu gminnym i lokalnym.

Cele te należy osiągać poprzez konsekwentne działania zmierzające do:

- 1) koncentracji zabudowy w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przy maksymalnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej:
  - sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów o największej presji inwestycyjnej,
  - wyznaczenie terenów predysponowanych do zabudowy jako uzupełnienie obszarów już przekształconych,
  - unikanie rozpraszania zabudowy,
  - koncentracja usług z zakresu administracji i obsługi mieszkańców w Łasinie,
  - stosowanie rozwiązań minimalizujących wzajemne oddziaływanie pomiędzy funkcjami terenów, których sąsiedztwo może powodować konflikty przestrzenne; na granicach terenów o różnym przeznaczeniu wprowadzać zieleń izolacyjną lub stosować projektowanie strefowe, tj. stopniowe zmniejszanie oddziaływania terenów względem siebie (produkcja – usługi – mieszkaniowo-usługowe – mieszkaniowe),
  - rozwój i modernizacja systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej mająca na celu zwiększenie przepustowości sieci i dróg;
- 2) lokalizacji funkcji usługowej i przemysłowej jako motoru rozwoju gospodarczego i zapewnienie miejsc pracy mieszkańcom:
  - wyznaczenie obszarów aktywizacji gospodarczej z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, mające na celu zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności gminy dla miejscowych i zewnętrznych inwestorów,
  - lokalizacja usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, natomiast funkcji produkcyjnej z uwzględnieniem możliwych negatywnych oddziaływań,
  - umożliwienie modernizacji i rozwoju istniejącej zabudowy produkcyjnej z uwzględnieniem ewentualnych oddziaływań na tereny sąsiednie,
  - wspieranie lokalizacji odnawialnych źródeł energii w miejscach nie kolidujących ze strefami zamieszkania;
- 3) utrzymania i rozwoju rolnictwa oraz ochrony terenów leśnych:
  - utrzymanie funkcji terenów rolniczych, w szczególności gruntów o wysokiej klasie bonitacyjnej, świadczących o rolniczym charakterze gminy,
  - zachowanie istniejących terenów leśnych oraz zadrzewień śródpolnych;
- 4) dążenia do zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu wymogów ekologicznych i ochrony środowiska przyrodniczego:
  - podporządkowanie wymogom ochrony przyrody i krajobrazu części gminy objętej reżimami związanymi z położeniem w granicach obszarów form ochrony przyrody,
  - rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych (urozmaiconą rzeźbą terenu, lasy, jeziora i rzeki), z poszanowaniem ich ochrony,
  - realizacja i utrzymanie ogólnodostępnych terenów zieleni,
  - uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych przy projektowaniu poszczególnych funkcji terenów,
  - uwzględnienie niezbędnych terenów dla urządzeń melioracyjnych umożliwiających odprowadzenie wód opadowych i ich retencję z rozległych terenów projektowanej zabudowy i powierzchni utwardzonych.

Wszystkie powyższe założenia podkreślają wzrost zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową w przestrzeni miasta Łasina. Potrzeby te mają swoje źródło przede wszystkim w zmianach strukturalnych zachodzących w rolnictwie oraz dążeniu ludzi do poprawy warunków mieszkaniowych, w tym również dogodniejszego dostępu do usług, infrastruktury i komunikacji.

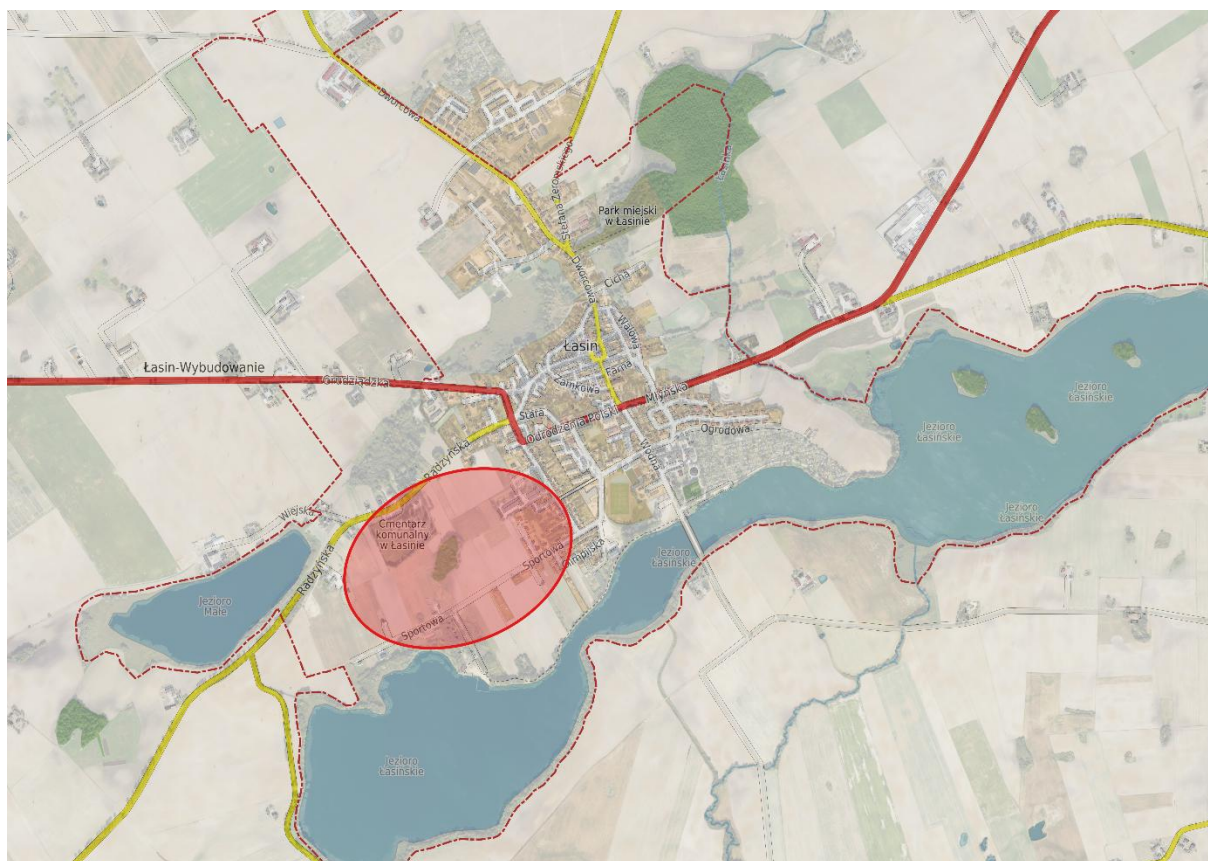
Zmiany w strukturze rolnictwa, charakterystyczne dla całej Polski, są również silnie widoczne na obszarze gminy Łasin. Tradycyjne, rodzinne gospodarstwa rolne ulegają stopniowej likwidacji lub przekształceniu. Coraz częściej ich majątek ziemski i produkcyjny jest przejmowany przez większe, wyspecjalizowane jednostki rolnicze o charakterze towarowym. Proces ten skutkuje zmniejszeniem zatrudnienia w rolnictwie, a tym samym wypycha część mieszkańców z sektora pierwotnego do innych gałęzi gospodarki – przede wszystkim usług i handlu. Również młodsze pokolenia, kończąc edukację, w znacznej części nie decydują się na kontynuowanie działalności rolniczej, co dodatkowo pogłębia proces zaniku tradycyjnego modelu gospodarstw rodzinnych. Migracje zachodzące w obszarach wiejskich często nie zachodzą tylko lokalnie, lecz prowadzą do odpływu ludności w kierunku większych ośrodków miejskich, co z kolei sprzyja degradacji wiejskich siedlisk i zmniejszającym się możliwościami rozwojowymi całych gmin, w związku z odpływem potencjału społecznego.

W związku z powyższym najbardziej istotne jest, by zachodzące obecnie zmiany w systemie planowania przestrzennego nadążały za zmieniającymi się potrzebami. Konieczne jest tworzenie warunków umożliwiających zatrzymanie ludności na terenie gminy Łasin poprzez kreowanie nowych przestrzeni mieszkaniowych i inwestycyjnych, zorientowanych na inne niż rolnictwo formy aktywności zawodowej. Zabudowa powinna być ukierunkowana przede wszystkim na główny ośrodek gminny – miasto Łasin – jako punkt skupiający infrastrukturę społeczną i techniczną. Pozwoli to efektywnie wykorzystywać istniejące zasoby oraz ograniczyć rozpraszanie zabudowy, które generuje wysokie koszty utrzymania usług publicznych i infrastruktury. Powyższe potrzeby uzasadniają możliwość przyjęcia w planie ogólnym wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową niż wynika to z wartości ustalonej według wzoru z § 3 ust. 2, na podstawie §3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.).

Dodatkowym argumentem jest ochrona gruntów rolnych, w tym gruntów najwyższych klas przydatności rolniczej (klas I-III), w które gmina Łasin jest bogata. Ochrona terenów rolnych i przestrzeni produkcji rolniczej pozostaje koniecznym elementem polityki przestrzennej gminy, nie tylko z uwagi na wartość samych gruntów, ale również z powodu potrzeby zachowania warunków do prowadzenia działalności rolniczej, w tym produkcji wielkotowarowej. Art. 10a Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82) stanowi, iż ograniczeń przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze nie stosuje się do gruntów rolnych położonych w granicach administracyjnych miast. Powyższe nakazuje wysnuć wniosek, iż to grunty w granicach administracyjnych miast są najwłaściwsze dla realizacji inwestycji nie związanych z rolnictwem, w tym również inwestycji mieszkaniowych. Pozwala to na ograniczenie niekontrolowanej ekspansji zabudowy w zwarte obszary gruntów rolnych i jej koncentrację w miejscach najbardziej do tego predysponowanych – terenach wyposażonych w niezbędną infrastrukturę i komunikację. Zabudowa realizowana w granicach istniejących struktur jest uzasadniona z punktu widzenia interesu publicznego, przeciwdziałania wyludnieniu oraz poprawy jakości życia mieszkańców, dlatego preferowanym kierunkiem działań jest koncentracja inwestycji w mieście Łasin i przekształcenie części gruntów chronionych, tam gdzie jest to funkcjonalnie uzasadnione. Dodatkowo należy dopuścić możliwość rewitalizacji zdegradowanych siedlisk, które mimo, iż obecnie są często pustostanami, stwarzają możliwość adaptacji, przywrócenia pierwotnych funkcji lub nadania nowych, zgodnych ze zmieniającymi się potrzebami.

Ze względu na odnotowane, uzasadnione wyżej, zwiększenie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w mieście Łasinie, wskazuje się, iż terenem szczególnie predysponowanym do rozwoju funkcji mieszkaniowej są obszary w okolicy ulic Radzyńskiej i Sportowej oraz nieopodal jeziora Łasińskiego. Ich lokalizację przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 1. Tereny szczególnie predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej

Źródło: Opracowanie własne

Tereny te stanowią obszary przyległe do istniejącego osiedla domów jednorodzinnych, o dobrej obsłudze komunikacyjnej oraz wyposażone w sieci infrastruktury technicznej. Dogodne warunki krajobrazowe i środowiskowe sprzyjają zainwestowaniu. Tereny te są położone niedaleko centrum Łasina, jednak w odległości zapewniającej ochronę historycznego układu urbanistycznego. Przy realizacji ewentualnych inwestycji należy mieć też na uwadze konieczność ochrony zastanych walorów, m. in. poprzez wyznaczenie strefy buforowej związanej z zielenią, oddzielającej przyszłe osiedle od terenu jeziora, zapewniając jego ochronę. Wskazanie powyższych terenów jako obszarów predysponowanych do rozwoju zabudowy mieszkaniowej stwarza realną możliwość skoncentrowania zabudowy w sposób efektywny i racjonalny.

Ponadto w celu zachowania wysokich standardów zabudowy oraz ciągłego wzrostu poziomu życia, dla zabudowy o funkcjach mieszkalnych należy:

- dostosować powierzchnie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową do przewidywanych potrzeb, z uwzględnieniem prognoz demograficznych oraz wzrastających standardów mieszkaniowych,
- systematycznie modernizować gminne zasoby mieszkaniowe,
- przewidzieć możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy z zachowaniem jej wysokiej jakości, z jednoczesną likwidacją zabudowy zdegradowanej,
- nawiązywać parametrami i cechami projektowanej zabudowy do jej otoczenia,
- zachować możliwie duży udział powierzchni biologicznie czynnej w granicach działek budowlanych,
- kształtować wskaźniki zabudowy, w tym jej intensywność i wielkość nowo wydzielanych działek budowlanych, z uwzględnieniem rangi i charakteru jednostki osadniczej,
- dostosować liczbę miejsc parkingowych do liczby mieszkań,

- tereny zabudowy mieszkaniowej lokalizować w miejscach z dostępem do sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej,
- dopuścić mikroinstalacje odnawialnych źródeł energii na potrzeby budynków mieszkalnych.

Reasumując, obserwowane w Gminie Łasin zmiany demograficzne, społeczne i gospodarcze – w szczególności związane z transformacją struktury gospodarstw rolnych – uzasadniają potrzebę aktywnej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej w sposób skoordynowany, skoncentrowany i zrównoważony. To właśnie w tym kierunku powinna zmierzać strategia rozwoju gminy, by skutecznie odpowiadać na współczesne wyzwania i jednocześnie zachować ciągłość lokalnych funkcji osadniczych.

6.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Za obiekty handlu wielkopowierzchniowego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozumieć należy obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m². Ze względu na charakter gminy oraz liczbę mieszkańców, na terenie gminy Łasin nie występuje potrzeba lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Potrzeby w tym zakresie zaspokajane są w pobliskim Grudziądzu – regionalnym ośrodku administracyjno-usługowym.

6.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego realizują określone ustawowo działania na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i krajowym, niezależnie od statusu podejmującego je podmiotu oraz źródła finansowania. Cel ten jest przeznaczony i dostępny dla ogółu danej społeczności. Do celów publicznych zalicza się m. in. infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną. Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami do zadań własnych gminy należą w tym zakresie zadania związane z budową i utrzymywaniem obiektów, urządzeń i przewodów, obejmujących: infrastrukturę komunikacyjną (drogi publiczne i rowerowe, transport i łączność publiczną), infrastrukturę techniczną (zaopatrzenie w wodę, odbiór i zagospodarowanie ścieków i odpadów), infrastrukturę publiczną (społeczną - szkoły, ochrona zdrowia, opieka społeczna, obiekty sportowe, obiekty kultury, bezpieczeństwo publiczne), a także inwestycje związane z ochroną przed powodzią, zakładaniem i utrzymywaniem cmentarzy komunalnych.

Obiekty te winny być rozmieszczone w oparciu o analizy uwzględniające prognozy demograficzne, strukturę społeczną oraz istniejące w przestrzeni obiekty, ponieważ mają one kluczowe znaczenie dla zaspokojenia potrzeb społeczności i niwelowania różnic społecznych związanych z nierównomiernym dostępem do tego typu obiektów. Ważnym elementem procesu realizacji inwestycji celu publicznego są również konsultacje społeczne, pozwalające uwzględnić faktyczne potrzeby i problemy mieszkańców. Realizacja inwestycji celu publicznego jako priorytet powinna przyjmować zrównoważony rozwój i korzyści społeczne. Inwestycje celu publicznego na poziomie ponadlokalnym i krajowym winny być szczegółowo konsultowane z samorządem gminnym oraz mieszkańcami Miasta i Gminy Łasin, a ich nadrzędny charakter nie powinien przyćmiewać potrzeb społeczności lokalnej i konieczności zapobiegania konfliktom przestrzennym. Z uwagi na charakter gminy jako ośrodka miejsko-wiejskiego, lokalizacja inwestycji celu publicznego winna uwzględniać hierarchię sieci osadniczej i odległości pomiędzy poszczególnymi miejscowościami. Realizacja inwestycji celu publicznego, tak jak realizacja wszystkich innych obiektów, winna uwzględniać zarówno aspekty urbanistyczne, środowiskowe, kulturowe, ekonomiczne i społeczne poprzez wybór optymalnego wariantu danej inwestycji. Inwestycje celu publicznego winny być realizowane przede wszystkim na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w myśl Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym powinny stanowić jedynie uzupełnienie możliwości lokalizacji takich inwestycji. Na etapie sporządzania dokumentów planistycznych, należy w terenach funkcjonalnych przewidzieć odpowiednią ilość terenów dla lokalizacji inwestycji celu publicznego w zakresie spełnienia zadań własnych gminy. Inwestycje celu

publicznego stanowiące budynki, podobnie jak pozostała zabudowa, powinny zachować wysoką estetykę i wpisywać się charakterem, skalą i sposobem zagospodarowania w tereny sąsiednie, w tym istniejącą zabudowę. Zarówno budynki jak i tereny stanowiące realizację inwestycji celu publicznego winny być realizowane jako ogólnodostępne, z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, co zapewnia dostęp również osobom ze szczególnymi potrzebami. Obiekty te winny być pozbawione barier poziomych i pionowych, a zastosowane urządzenia i rozwiązania architektoniczne umożliwiać łatwy dostęp.

Reasumując realizacja inwestycji celu publicznego ma priorytet nad działaniami indywidualnymi, jednak powinna być poprzedzona szczegółowymi analizami i odpowiadać potrzebom społecznym oraz wszelkim uwarunkowaniom danego obszaru.

6.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Komunikacja oraz infrastruktura techniczna i społeczna stanowią podstawowe elementy warunkujące możliwość powstania zabudowy, bez względu na jej funkcję. Prawdłowo ukształtowane systemy komunikacyjne i infrastrukturalne przyczyniają się do rozwoju gminy, a także zmniejszenia kosztów związanych z ich utrzymaniem oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania poszczególnych elementów. W związku z powyższym dla prawidłowego rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej należy:

- a) w zakresie komunikacji:
  - regularnie realizować przebudowy, modernizacje i remonty dróg dla zwiększenia ich przepustowości oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania (hałas, zanieczyszczenia),
  - doprowadzić do realizacji obwodnicy Łasina, która zwiększy bezpieczeństwo ruchu oraz poprawi warunki życia w mieście,
  - dla poprawy bezpieczeństwa włączenia dróg lokalnych do nadrzędnego układu komunikacyjnego (drogi krajowej i wojewódzkiej) realizować w miarę możliwości za pośrednictwem istniejących skrzyżowań po ich modernizacji,
  - dostosować parametry techniczne dróg do przewidywanego wzrostu natężenia ruchu i jego charakteru (w tym tranzytowego) spowodowanego rozwojem zabudowy,
  - przy projektowaniu inwestycji przewidzieć odpowiednią liczbę miejsc parkingowych, w szczególności w centrum miasta Łasina oraz przy większych zakładach przemysłowych,
  - dla poprawy bezpieczeństwa ruchu wyposażać drogi w systemy odwodnienia, oświetlenie oraz sygnalizację,
  - uzupełniać i tworzyć szpalery zieleni o funkcji ochronnej i izolacyjnej wzdłuż dróg,
  - tereny w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu (droga krajowa nr 16 oraz ewentualne nowe drogi tranzytowe), poza obecnymi terenami zwartej zabudowy, pozostawić wolne od zabudowy,
  - wzdłuż dróg, w szczególności o dużym natężeniu ruchu, w terenach o potencjale turystycznym i rekreacyjnym oraz na osiedlach mieszkaniowych, realizować chodniki i ścieżki rowerowe lub ciągi pieszo-rowerowe;
- b) w zakresie infrastruktury technicznej:
  - uzupełniać i modernizować istniejące sieci infrastruktury technicznej, w szczególności w miejscach, gdzie najgwałtowniej wzrasta intensywność zabudowy oraz w miejscach rozwoju zabudowy produkcyjnej dla zwiększenia konkurencyjności gminy i jej atrakcyjności inwestycyjnej,
  - w miarę możliwości realizować infrastrukturę techniczną jako podziemną,
  - w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględniać rezerwę terenów dla budowy sieci i obiektów infrastruktury technicznej oraz ograniczenia wynikające z ich sąsiedztwa,
  - rozbudowywać sieć wodociągową dla zapewnienia wszystkim mieszkańcom wody na cele bytowo-socjalne, o jakości spełniającej wymagane przepisami normy i standardy,
  - przestrzegać ograniczeń ustanowionych w strefach ochronnych ujęć wody,

- rozbudowywać sieć kanalizacyjną dla ograniczenia liczby zbiorników do gromadzenia ścieków w celu ochrony wód podziemnych,
  - modernizować oczyszczalnię ścieków w miejscowości Łasin-Wybudowanie w celu zwiększenia jej wydajności i skuteczności,
  - monitorować stan istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz regularnie przeprowadzać prace konserwatorskie i remontowe w celu minimalizacji awaryjności sieci, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia,
  - na obszarach wiejskich, z rozproszoną zabudową, w miejscach, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznie uzasadniona, szczególną uwagę zwrócić na stworzenie systemu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - rozbudowywać sieć elektroenergetyczną dla zapewnienia nieprzerwanej dostawy prądu i odbioru nadprodukcji z instalacji odnawialnych źródeł energii, w szczególności z mikroinstalacji realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej,
  - rozbudowywać sieć gazową, w szczególności w granicach miasta w celu zwiększenia liczby odbiorców tego niskoemisyjnego paliwa,
  - w granicach miasta rozbudować sieć ciepłowniczą w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza z indywidualnych źródeł ciepła,
  - rozbudowywać sieć światłowodową oraz sieć hotspotów dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwój społeczeństwa informacyjnego;
- c) w zakresie infrastruktury społecznej:
- w terenach zabudowy przewidzieć odpowiednią ilość terenów zieleni publicznej urządzonej, terenów rekreacji, sportu i wypoczynku,
  - w miarę potrzeb przewidzieć urządzenia melioracyjne umożliwiające odprowadzenie wód opadowych i ich retencję z terenów projektowanej zabudowy i powierzchni utwardzonych, z możliwością zagospodarowania zbiorników retencyjnych w terenach zieleni urządzonej i innych terenach wypoczynkowych,
  - sukcesywnie termomodernizować budynki użyteczności publicznej w celu ograniczenia strat ciepła, prowadzącego również do korzyści ekonomicznych,
  - kształtować miasto Łasin jako centrum aktywności społecznej i gospodarczej gminy poprzez koncentrację zadań inwestycyjnych z dziedziny administracji i usług, w tym oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu jak również mieszkalnictwa, przemysłu, gospodarki komunalnej, obsługi rolnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej o zasięgu gminnym i lokalnym,
  - w miarę potrzeb rozbudowywać istniejące i budować nowe obiekty użyteczności publicznej, w tym m. in. obiekty oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia, lokalizować nowe obiekty w terenach o dużej gęstości zabudowy (przede wszystkim w mieście Łasinie), by służyły jak największej liczbie mieszkańców, ale również w niewielkich miejscowościach, w celu przeciwdziałania wykluczeniom,
  - doposażać i modernizować obiekty użyteczności publicznej, takie jak szkoły, ośrodki zdrowia, biblioteki, świetlice, hale sportowe itd.,
  - likwidować bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej w celu dostosowania ich dla osób ze szczególnymi potrzebami,
  - w miarę potrzeb modernizować zasób mieszkań komunalnych.

6.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Do odnawialnych źródeł energii potencjalnie zlokalizowanych oraz istniejących na terenie Miasta i Gminy Łasin zalicza się elektrownie wiatrowe wykorzystujące siłę wiatru, panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne, wykorzystujące energię słoneczną, elektrownie wodne oraz biogazownie i elektrownie na biomasę, zakładające wykorzystanie energetyczne stałych i suchych odpadów biomasy. Wszystkie obiekty OZE lokalizowane na terenie gminy muszą spełniać przepisy i normy szczególne, mające odniesienie do ich rodzaju, wielkości i charakterystyki technicznej. Lokalizacja i budowa

urządzeń odnawialnych źródeł energii winny odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi. Rozmieszczenie obiektów OZE winno być każdorazowo poprzedzone wielokierunkowymi analizami, by obiekty te wraz ze swoimi strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu nie stanowiły barier w przestrzeni i nie powodowały nadmiernego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz tereny mieszkaniowe.

Lokalizacje różnych typów instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) powinny uwzględniać specyfikę instalacji, aby minimalizować ich wpływ na środowisko i społeczności lokalne oraz maksymalizować efektywność energetyczną.

Elektrownie wiatrowe powinny być lokalizowane w miejscach charakteryzujących się wysoką prędkością i stałością wiatru. Unikać należy obszarów zamieszkałych – zaleca się zachowanie odpowiedniej odległości od budynków mieszkalnych, aby zminimalizować oddziaływanie hałasu. Równocześnie ważne jest, aby przy lokalizacji elektrowni wiatrowych uwzględnić tereny chronione przyrodniczo oraz korytarze migracji ptaków. Miasto i Gmina Łasin charakteryzuje się dobrymi warunkami wietrznymi do pozyskiwania energii z wiatru. Instalacje fotowoltaiczne można lokalizować na dachach budynków mieszkalnych, gospodarczych, komercyjnych oraz na gruntach o niższych klasach bonitacyjnych. Panele mogą być umieszczane na terenach zdegradowanych lub przemysłowych. Biogazownie powinny być lokalizowane blisko źródeł biomasy, takich jak gospodarstwa rolne, hodowle zwierząt czy zakłady przemysłu spożywczego. Zaleca się, aby instalacje te powstawały na terenach przemysłowych lub rolniczych, w odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych, aby uniknąć uciążliwości zapachowych dla lokalnych mieszkańców. Ważne jest także, aby biogazownie były odpowiednio zintegrowane z lokalnymi systemami energetycznymi, co pozwoli na efektywne wykorzystanie wytwarzanej energii oraz ciepła. Elektrownie wodne powinny być lokalizowane na rzekach lub ciekach wodnych, które zapewniają stały przepływ wody o odpowiedniej mocy. Przy ich planowaniu należy jednak uwzględnić wpływ na ekosystemy wodne, zwłaszcza siedliska ryb i roślinności wodnej. Ważne jest zachowanie przepływów nienaruszalnych oraz minimalizowanie zmian w reżimie hydrologicznym rzek. Każdy typ instalacji OZE wymaga indywidualnego podejścia do kwestii lokalizacji, z uwzględnieniem lokalnych warunków przyrodniczych, gospodarczych i społecznych, aby zapewnić zrównoważony rozwój i akceptację społeczną tych inwestycji.

Ponadto możliwe jest ich lokalizowanie w terenach rolniczych na gruntach o niższych klasach bonitacyjnych, w znacznych odległościach od terenów zabudowanych, ponieważ ich lokalizacja ma znikomy wpływ na uprawę pól w sąsiedztwie. Jednocześnie należy dążyć do rozbudowy sieci elektroenergetycznych, w tym sieci przesyłowych dla umożliwienia odbioru wyprodukowanej energii oraz jej dystrybucji do odbiorców. Obiektów OZE o dużych mocach dopełniać powinny niewielkie mikroinstalacje montowane na dachach budynków, realizowane na potrzeby prosumentów energii elektrycznej.

6.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Część obszaru gminy Łasin (ok. 1/4) znajduje się w zasięgu form ochrony przyrody, takich jak: Rezerwat Przyrody Dolina Osy, specjalny obszar ochrony NATURA 2000 – Dolina Osy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi, a na jej terenie znajdują się również użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Zagospodarowanie tych części gminy należy podporządkować wymogom ochrony przyrody i krajobrazu. Dla w/w form obowiązują przepisy szczególne dotyczące celów ochrony oraz nakazów i zakazów w nich obowiązujących. Większość z tych przepisów ogranicza możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zatem należy je uwzględnić projektując tego typu inwestycje. Ponadto przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy realizować w miarę możliwości w oddaleniu od zwartej zabudowy mieszkaniowej lub przewidzieć rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na tereny o funkcji mieszkaniowej, w celu uniknięcia konfliktów przestrzennych. Lokalizacji tego typu przedsięwzięć należy w miarę możliwości unikać również w otoczeniu jezior posiadających potencjał turystyczny i rekreacyjny, które dodatkowo winny podlegać szczególnej ochronie pod względem środowiskowym. Ponadto lokalizowanie i

funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko (lub innych obiektów o charakterze uciążliwym) powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią:

- nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi (w szczególności mieszkalnej, mieszkalno-usługowej, zamieszkania zbiorowego, opieki zdrowotnej, przeznaczonej na pobyt dzieci i młodzieży) oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- brak zagrożeń dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych (w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi) na pobliskich terenach.

6.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rozkład użytkowania gruntów na terenie gminy Łasin determinuje główne funkcje gminy jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają grunty rolne – ok. 87% powierzchni gminy (wśród nich największą część zajmują grunty orne). Gmina Łasin charakteryzuje się natomiast niskim udziałem gruntów leśnych (tylko ok. 5% ogólnej powierzchni gminy). W związku z powyższym szczególnie istotna jest ochrona rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz racjonalne gospodarowanie jej zasobami, dlatego ustala się następujące rekomendacje i zasady:

- wspieranie prawidłowego użytkowania gleb i ich ochrona przed prowadzeniem niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych oraz przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów;
- ograniczanie lokalizacji obiektów inwentarskich w systemie bezściółkowym ze względu na ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- objęcie ochroną przed zmianą na cele nierolnicze terenów szczególnie cennych dla rozwoju rolnictwa, w tym gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych oraz dużych, zwartych połąci gruntów rolnych;
- poprawa jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, poprzez przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie restrukturyzacji rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa lokalnych płodów rolnych, poprawę wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, wsparcie dla modernizacji budynków i urządzeń służących produkcji rolnej, wprowadzanie do gospodarstw technologii proekologicznych, wspieranie działań producentów rolnych;
- rozwój produkcji zwierzęcej należy kształtować za pomocą odpowiednich wskaźników w dokumentach planistycznych i ustaleń minimalizujących uciążliwość dla pobliskich terenów;
- wspieranie wielokierunkowej produkcji rolnej, dostosowanej do rynku zbytu;
- przeciwdziałanie erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach potencjalnie erodowanych, a także objęcie ochroną zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, terenów łąk i pastwisk;
- prowadzenie właściwej gospodarki wodnej poprzez zabiegi melioracyjne i retencję wód, a także zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa – uwzględniając siedliska i gatunki będące pod ochroną w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących lasów;
- wprowadzenia dolesień w celu powiększenia bioróżnorodności;
- dążenie do tworzenia zwartych kompleksów leśnych poprzez właściwe kształtowanie granicy polno-leśnej;
- wszelkie działania w lasach należy podejmować zgodnie z planami urządzenia lasu i operatami urządzeniowymi lasu (dotyczy lasów Skarbu Państwa);
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ochronnych i ekologicznych;
- poprawa stanu sanitarnego lasów;
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczenia lasów;

- ochrona przeciwpożarowa lasów poprzez prowadzenie monitoringu wilgotności, utrzymanie drożności dróg pożarowych oraz ewentualne zakazy wstępu do lasu;
- kontrolowanie eksploatacji leśnej poprzez szczegółowe wydzielenie ciągów i ścieżek leśnych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń.

6.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W myśl ustawy o rewitalizacji obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Delimitację jak i sposób prowadzenia działań naprawczych w tego typu terenach określa lokalny program rewitalizacji, w związku z czym kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach musi uwzględniać jego zalecenia, które poprzedzone są wielowymiarowymi analizami. Ponadto wskazuje się, iż w ujęciu przestrzennym w celu poprawy sytuacji obszarów zdegradowanych i podlegających rewitalizacji, należy:

- modernizować i rozbudowywać obiekty użyteczności publicznej,
- adaptować pustostany na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, w tym m. in. obiekty popegeerowskie i przemysłowe,
- wyznaczać i organizować przestrzenie publiczne w postaci placów, skwerów, zieleńców, parków, promenad i ścieżek, które służyć mają integracji społecznej,
- budować, przebudowywać i remontować drogi gminne w celu ograniczenia możliwości powstawania terenów wykluczenia komunikacyjnego,
- rozbudowywać sieci uzbrojenia technicznego.

Na terenie miasta i gminy Łasin przekształceń i rehabilitacji będą wymagać obszary obejmujące rozproszone pojedyncze obiekty zlokalizowane na terenie całej gminy o dysharmonizujących formach. Jako obszar wymagające przekształceń i rehabilitacji wskazuje się również obszar PGR w Łasinie.

Mając na względzie, iż dokonywane zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy wywierają znaczący wpływ na jej krajobraz i mogą prowadzić do degradacji niektórych obszarów, należy dążyć do ograniczania powstawania zabudowy na zupełnie nowych terenach. Poza obszarami uzupełnienia istniejącej zabudowy, wskazanie miejsc predysponowanych do powstania nowej zabudowy powinno być efektem długofalowej polityki przestrzennej gminy, poprzedzonej wielowymiarowymi analizami.

Wraz z poprawą warunków techniczno-użytkowych winna następować poprawa warunków estetycznych, m. in. przez powrót do tradycyjnej zabudowy wiejskiej. Obszary zwartej zabudowy

wiejskiej wymagają przekształceń i rehabilitacji (rozumianej ogólnie jako działania mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie zarówno historycznej jak i współczesnej). Zamiast poszukiwać nowych terenów osiedleńczych należy wykorzystać istniejące przestrzenie niezabudowane, co pozwoli na prawidłową kontynuację i zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi. W ramach zachodzących przemian strukturalnych w rolnictwie należy przekształcać i rewaloryzować istniejące założenia folwarczne z dopuszczeniem lokalizacji na ich terenie lokalnych przetwórci produktów rolnych.

Charakterystycznymi obszarami wymagającymi przekształceń są również styki terenów produkcyjnych z terenami zabudowy mieszkaniowej. Miejsca te, ze względu na stosunkowo duży stopień wzajemnego oddziaływania, stwarzają ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych. Dla obszarów takich należy w miarę możliwości sporządzać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazujące rozwiązania minimalizujące skutki negatywnych oddziaływań, jak np. pasy zieleni izolacyjnej, stopniowanie funkcji zabudowy (np. zabudowa produkcyjna – zabudowa usługowa – zabudowa mieszkaniowa).

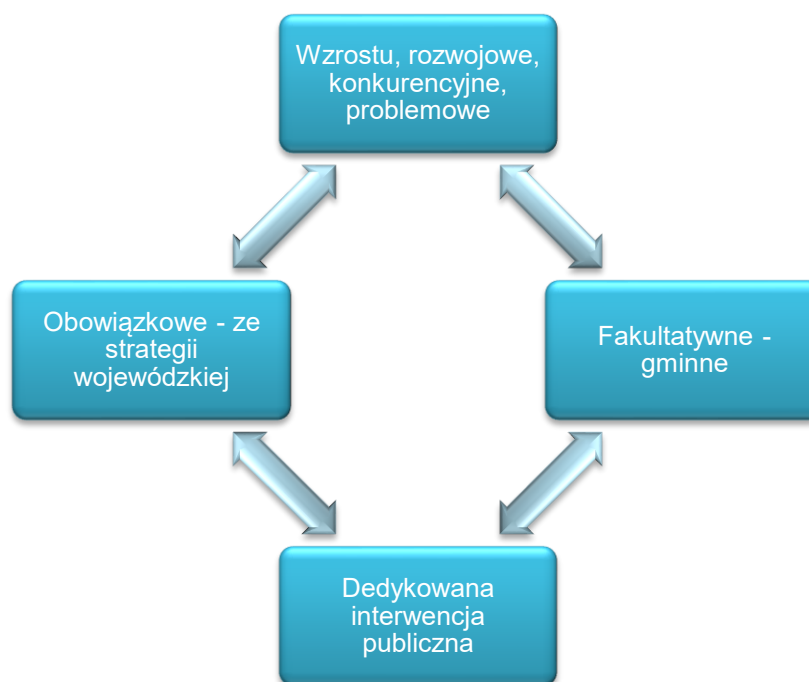
Dodatkowo szczególną uwagę należy zwrócić na tereny występowania złóż kopalin. Działalność eksploatacyjna przeobraża tereny gruntów rolnych i leśnych w często trudne do rekultywacji nieużytki. Mając na względzie przywrócenie terenom przekształconym dawnych funkcji produkcyjnych i rekreacyjno-krajobrazowych należy dążyć do likwidacji na obszarach przeobrażonych powstałych deformacji powierzchni. W głównym zarysie polegać ona powinna na przemieszczeniu zdjętych i zdeponowanych w trakcie robót górniczych mas nadkładu do powstałych pustek poeksploatacyjnych. Dopuszcza się również pozostawienie głębszych wyrobisk celem zapelnienia ich wodą i utworzenia sztucznych zbiorników wodnych. Kierunki rekultywacji poeksploatacyjnej muszą być zgodne z wydanymi koncesjami. Abstrahując od powyższego, mimo iż obowiązek taki nie wynika z przepisów prawnych, w tym z Prawa geologicznego i górniczego, zaleca się sporządzenie planów miejscowych dla terenów górniczych w granicach gminy Łasin w celu zabezpieczenia terenów sąsiednich oraz umożliwienia bezkonfliktowej i efektywnej eksploatacji. Po zakończeniu działalności górniczej rekultywację i zagospodarowanie terenów górniczych należy prowadzić zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Rozdział VII.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji

Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny*

Według ustawy, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+”

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te są realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako, że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

- 1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
- 2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
- 3) Rozwój gospodarczy.
- 4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
- 5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
- 6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
- 7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
- 8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- 9) Rozwój uzdrowisk.
- 10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
- 11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
- 12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
- 13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
- 14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest konieczność przezwyciężenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+”, należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie przestrzeni	Sprawne funkcjonowanie systemów
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy, finalne efekty Strategii Przyspieszenia 2030+ to:

- 1) Wzrost zamożności mieszkańców.
- 2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
- 3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”.

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

- 1) **Spółeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

- 2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Konkurencyjna gospodarka.**

- 3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

- 4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	3. Konkurencyjna gospodarka	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	5. Spójne i bezpieczne województwo
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.5. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa OSI	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Miasta i Gminy Łasin do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”).	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	TAK
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie2021-2027”).	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	TAK
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	TAK

Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	TAK
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	TAK
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej				
Obszar przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.	Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest precyzyjne określenie zasięgu terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.	Obszary zdegradowane	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.6. Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin	Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Przebudowa/budowa amfiteatru nad jeziorem Zamkowym w Łasinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Budowa obiektu kultury wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Remont i adaptacja budynku po hydroforni w Nowym Błonowie na świetlicę wiejską	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.

Budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Mostach	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Zawdzkiej Woli	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Adaptacja części pomieszczeń (mieszkania) na świetlicę wiejską w Plesewie	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa hali sportowo-rekreacyjnej przy SP w Zawdzie	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na

	tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Budowa skate parku przy stadionie miejskim w Łasinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Budowa/rozbudowa/modernizacja placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Łasin	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Rozwój oferty kulturalnej i sportowej	Projekt zgodny z kierunkiem 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów.
Organizacja imprez plenerowych	Projekt zgodny z kierunkiem 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów.

<p>Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów.</p>
<p>Rozbudowa przedszkola miejskiego w Łasinie z adaptacją części pomieszczeń na oddziały żłobkowe</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4101. Rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Wyposażenie pracowni przedmiotowych w Szkołach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.</p>
<p>Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szonowie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.</p>
<p>Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.</p>

Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.
Dwujęzyczne przedszkolaki – innowacyjne nauczanie dzieci języka angielskiego	Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.
Rozwój usług opiekuńczych na terenie Miasta i Gminy Łasin (osoby starsze i niepełnosprawne)	Projekt zgodny z kierunkiem 2201. Rozwój struktur instytucjonalnych oraz potencjału nieinstytucjonalnego w zakresie działalności opiekuńczych, adekwatnie do zwiększających się potrzeb, który dotyczy działań o charakterze organizacyjnym, mających na celu dostosowanie i rozwój struktur instytucjonalnych (także tworzenie nowych podmiotów) i nieinstytucjonalnych oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb wynikających z prognoz demograficznych.
Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do seniorów	Projekt zgodny z kierunkiem 2103. Aktywizacja seniorów oraz integracja międzypokoleniowa, który dotyczy ogółu działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom i włączeniu społecznemu seniorów oraz działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
Realizacja indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego	Projekt zgodny z kierunkami: 2208. Rozwiązywanie problemów młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym lub wykazującej trudności w dostosowaniu do zasad współżycia społecznego 2209. Rozwój prewencji i minimalizowania skutków uzależnień 2210. Rozwój profilaktyki bezdomności i pomocy osobom bezdomnym
Wsparcie rodzin z dysfunkcjami w szczególności wielodzietnych i niepełnych	Projekt zgodny z kierunkiem 2207. Działania na rzecz ochrony macierzyństwa, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, który dotyczy ogółu zagadnień związanych z ochroną macierzyństwa, wsparciem rodziny i funkcjonowaniem pieczy zastępczej (działania organizacyjne, polegające na tworzeniu lub rozwoju niezbędnych instytucji, wzmacnianiu kadrowym, działania promocyjne i edukacyjne).
Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje

	<p>także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p>
Realizacja programów profilaktycznych	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 2303. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia, który dotyczy ogółu działań o charakterze organizacyjnym, edukacyjnym, promocyjnym polegających na kształtowaniu właściwych postaw i zachowań w zakresie zdrowego trybu życia. Kierunek dotyczy także wykonywania badań diagnostycznych w ramach profilaktyki oraz współpracy z samorządami lokalnymi na rzecz upowszechniania wiedzy o zachowaniach prozdrowotnych.</p>
Pozyskanie fachowej kadry medycznej w celu poprawy oferty usług zdrowotnych	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 2302. Działania organizacyjne na rzecz poprawy dostępności do leczenia ogólnego i specjalistycznego, który dotyczy ogółu działań o charakterze organizacyjnym mających na celu poprawę dostępności do leczenia ogólnego i specjalistycznego, poza działaniami inwestycyjnymi polegającymi na tworzeniu bazy lokalowej dla placówek ochrony zdrowia.</p>
Remont i naprawa dachu oraz elewacji budynku Fundacji Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p>
Remont pokrycia dachu oraz przebudowa kominów budynku Szpitala w Łasinie	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p>

<p>Modernizacja parkingu szpitala w Łasinie wraz ze zwiększeniem liczby miejsc parkingowych</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzenia ich funkcjonalności).</p>
<p>Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania i adaptacją istniejących garaży na pomieszczenia szpitalne związane z pracownią badań endoskopowych</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzenia ich funkcjonalności).</p>
<p>Urządzenie ogrodu rekreacyjno-terapeutycznego przy Zakładzie Opieki Długoterminowej</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzenia ich funkcjonalności).</p>
<p>Modernizacja lokalnego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody przy budynku Szpitala w Łasinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno</p>

	<p>działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p>
<p>Doposażenie remiz na terenie Miasta i Gminy Łasin</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Rozwój monitoringu na terenie Miasta Łasin</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Budowa ścieżki turystycznej nad jeziorem Łasińskim</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4803. Tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych, służących udostępnianiu walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), oraz stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru.</p>
<p>Budowa Izby Pamięci OSP Łasin</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.</p>

<p>Podjęcie współpracy z inwestorem zewnętrznym w zakresie zagospodarowanie terenu przy jeziorze Zamkowym</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Promocja walorów turystycznych Miasta i Gminy Łasin</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 3506. Rozwój promocji i informacji turystycznej, który dotyczy szeroko rozumianej promocji oferty turystycznej województwa, w tym tworzenia i zarządzania bazą informacyjną o walorach i infrastrukturze turystycznej województwa.</p>
<p>Remont zabytkowego budynku Ratusza w Łasinie</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.</p>
<p>Wsparcie finansowe na renowację budynków zabytkowych na terenie Miasta i Gminy Łasin</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.</p>
<p>Renowacja pomników i miejsc pamięci na terenie Miasta i Gminy Łasin</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.</p>
<p>Rewitalizacja architektoniczna rynku w Łasinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.</p>
<p>Rewitalizacja parku miejskiego w Łasinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.</p>
<p>Przebudowa drogi gminnej Nr 041336C w miejscowości Goczałki</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci</p>

	dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej dojazdowej w miejscowości Goczałki dz. nr 67	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 18	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 290	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Jankowice dz. nr 71	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Kozłowo dz. nr 15	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Przebudowa drogi gminnej 041312C w miejscowości Kozłowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041323C Zawdzka Wola - Krzywka	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041337C w miejscowości Szonowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041324C Wydrzno	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041307C Łasin - Nowe Błonowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

<p>Przebudowa drogi gminnej dojazdowej Stare Błonowo dz. nr 81</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>
<p>Przebudowa drogi gminnej Nr 041332 Nowe Błonowo</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>
<p>Przebudowa ulicy Krótkiej w Łasinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>
<p>Przebudowa ulicy Spółdzielców w Łasinie z infrastrukturą techniczną</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>
<p>Przebudowa drogi gminnej nr 041338C Szonowo - Jakubkowo</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>

Przebudowa drogi gminnej nr 041316C Zawda - Zawdzka Wola	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041308C Nogat	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa drogi gminnej Nr 041320C Nogat - (do granicy) (750 m)	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Remont drewnianego mostu w ciągu ulicy Wodnej w Łasinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych pozostałych	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drodze wojewódzkiej	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż w ciągu drogi krajowej nr 16	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Podjęcie współpracy z operatorem w zakresie zbiorowego transportu publicznego	Projekt zgodny z kierunkiem 5101. Realizacja systemu transportu publicznego „60/90” dla zapewnienia spójności wewnętrznej województwa, który dotyczy działań organizacyjnych na potrzeby organizacji systemu publicznego transportu regionalnego.
Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i deszczowych historycznego centrum miasta Łasina wraz z przebudową i modernizacją nawierzchni ulic i chodników	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.</p> <p>Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.</p> <p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p>
Podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej i krajowej	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa.
Budowa sieci światłowodowych przez podmioty komercyjne	Projekt zgodny z kierunkiem 5204. Rozwój infrastruktury IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz nowoczesnej gospodarki, który dotyczy ogółu działań związanych z rozwojem infrastruktury IT niezbędnej dla rozwoju publicznych i komercyjnych zastosowań technologii informacyjnych.

Budowa sieci kanalizacyjnej Plesewo-Jankowice	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gminnych	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Projekt zgodny z kierunkiem 4706. Upowszechnienie zachowań prosumenckich wśród indywidualnych odbiorców energii, który dotyczy działań mających na celu ograniczenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych poprzez wzrost udziału konsumpcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, osiągnięte poprzez rozwój małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepła, realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej.
Wymiana/modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	Projekt zgodny z kierunkiem 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, który dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych.
Doposażenie infrastruktury służącej zachowaniu czystości na terenie Miasta i Gminy Łasin	Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa mieszkań komunalnych/socjalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin	Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUIKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.

Przebudowa i rozbudowa budynku przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym w Łasinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4115. Dostosowanie bazy infrastrukturalnej usług publicznych wszelkiego rodzaju oraz przestrzeni publicznych, a także budynków mieszkalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi i starszych, który dotyczy działań związanych z dostosowaniem bazy infrastrukturalnej usług publicznych wszelkich rodzajów oraz przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi i starszych. Dotyczy prac projektowych oraz budowlanych.
Budowa/adaptacja budynku na schronisko dla zwierząt	Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie istniejących terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej	Projekt zgodny z kierunkiem 4401. Wyznaczanie i urządzenie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego, który dotyczy działań związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele produkcyjne, usługowe, magazynowe i składowe, standardowo oznaczanych jako P lub P/U (wraz z niezbędnymi terenami dla infrastruktury, zieleni itp.), a także działań na rzecz ich wyposażenia w infrastrukturę – niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej (wodną, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, zasilania w paliwa, infrastrukturę łączności i informatyczną). Dotyczy także działań mających na celu wyposażenie terenów już przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powyższe cele. Dotyczy także ponownego przystosowania do wykorzystania na cele gospodarcze niewykorzystywanych, byłych terenów służących działalnościom gospodarczym.
Promowanie lokalnych przedsiębiorców	Projekt zgodny z kierunkiem 3308. Promocja gospodarcza województwa, który dotyczy ogółu działań promocyjnych województwa ukierunkowanych na rozwój potencjału gospodarczego.
Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób poszukujących pracy	Projekt zgodny z kierunkiem 3701. Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej, który dotyczy ogółu działań organizacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych, których celem jest zwiększenie poziomu aktywności zawodowej.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VIII.

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Burmistrz, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Miejska, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiągnięcie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Sekretarz Miasta i Gminy – osoba zarządzająca wdrażaniem strategii, odpowiedzialna za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- poszczególne referaty i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki podległe gminy.

Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

BURMISTRZ	RADA MIEJSKA	SEKRETARZ	REFERATY I JEDNOSTKI
<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie i koordynacja działań • Integrowanie zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji strategii • Wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja działań • Harmonizowanie i poszerzanie partnerstw • Poszukiwanie nowych źródeł finansowania • Monitoring, ewaluacja i przygotowywanie zmian do aktualizacji • Promocja 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie gminy i jej otoczenia,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej				
Cel operacyjny I.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi				
I.1.1	Przebudowa/budowa amfiteatru nad jeziorem Zamkowym w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.2	Budowa obiektu kultury wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.3	Remont i adaptacja budynku po hydroforni w Nowym Błonowie na świetlicę wiejską	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.4	Budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Mostach	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.5	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Zawdzkiej Woli	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.6	Adaptacja części pomieszczeń (mieszkania) na świetlicę wiejską w Plesewie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.7	Budowa hali sportowo-rekreacyjnej przy SP w Zawdzie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.8	Budowa skate parku przy stadionie miejskim w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.9	Budowa/rozbudowa/modernizacja placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.10	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej	Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Łasinie, Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

I.1.11	Organizacja imprez plenerowych	Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Łasinie, Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu, sołtysi, placówki oświatowe	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.1.12	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi	Stanowisko ds. obsługi sekretariatu, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna				
I.2.1	Rozbudowa przedszkola miejskiego w Łasinie z adaptacją części pomieszczeń na oddziały żłobkowe	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.2.2	Wyposażenie pracowni przedmiotowych w Szkołach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.2.3	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szonowie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.2.4	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.2.5	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.2.6	Dwujęzyczne przedszkolaki – innowacyjne nauczanie dzieci języka angielskiego	Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny I.3. Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia				

I.3.1	Rozwój usług opiekuńczych na terenie Miasta i Gminy Łasin (osoby starsze i niepełnosprawne)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.3.2	Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do seniorów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.3.3	Realizacja indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.3.4	Wsparcie rodzin z dysfunkcjami w szczególności wielodzietnych i niepełnych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny I.4. Dbalność o zdrowie mieszkańców				
I.4.1	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.2	Realizacja programów profilaktycznych	SP ZOZ w Łasinie, Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.3	Pozyskanie fachowej kadry medycznej w celu poprawy oferty usług zdrowotnych	SP ZOZ w Łasinie	-	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.4	Remont i naprawa dachu oraz elewacji budynku Fundacji Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.5	Remont pokrycia dachu oraz przebudowa kominów budynku Szpitala w Łasinie	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.6	Modernizacja parkingu szpitala w Łasinie wraz ze zwiększeniem liczby miejsc parkingowych	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

I.4.7	Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania i adaptacją istniejących garaży na pomieszczenia szpitalne związane z pracownią badań endoskopowych	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.8	Urządzenie ogrodu rekreacyjno-terapeutycznego przy Zakładzie Opieki Długoterminowej	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.4.9	Modernizacja lokalnego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody przy budynku Szpitala w Łasinie	SP ZOZ w Łasinie	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny I.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego				
I.5.1	Doposażenie remiz na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Stanowisko ds. Obrony Cywilnej, Zarządzania Kryzysowego, Wojskowych, Przeciwpożarowych i Porządku Publicznego	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
I.5.2	Rozwój monitoringu na terenie Miasta Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Stanowisko ds. Obrony Cywilnej, Zarządzania Kryzysowego, Wojskowych, Przeciwpożarowych i Porządku Publicznego	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy				
II.1.1	Budowa ścieżki turystycznej nad jeziorem Łasińskim	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.1.2	Budowa Izby Pamięci OSP Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

II.1.3	Podjęcie współpracy z inwestorem zewnętrznym w zakresie zagospodarowania terenu przy jeziorze Zamkowym	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Stanowisko ds. obsługi sekretariatu, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.1.4	Promocja walorów turystycznych Miasta i Gminy Łasin	Stanowisko ds. obsługi sekretariatu, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny II.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych				
II.2.1	Remont zabytkowego budynku Ratusza w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.2.2	Wsparcie finansowe na renowację budynków zabytkowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.2.3	Renowacja pomników i miejsc pamięci na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.2.4	Rewitalizacja architektoniczna rynku w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.2.5	Rewitalizacja parku miejskiego w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej				
II.3.1	Przebudowa drogi gminnej Nr 041336C w miejscowości Goczałki	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.2	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej w miejscowości Goczałki dz. nr 67	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.3	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 18	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

II.3.4	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 290	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.5	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Jankowice dz. nr 71	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.6	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Kozłowo dz. nr 15	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.7	Przebudowa drogi gminnej 041312C w miejscowości Kozłowo	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.8	Przebudowa drogi gminnej Nr 041323C Zawdzka Wola - Krzywka	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.9	Przebudowa drogi gminnej Nr 041337C w miejscowości Szonowo	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.10	Przebudowa drogi gminnej Nr 041324C Wydrzno	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.11	Przebudowa drogi gminnej Nr 041307C Łasin - Nowe Błonowo	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.12	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej Stare Błonowo dz. nr 81	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.13	Przebudowa drogi gminnej Nr 041332 Nowe Błonowo	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.14	Przebudowa ulicy Krótkiej w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.15	Przebudowa ulicy Spółdzielców w Łasinie z infrastrukturą techniczną	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

II.3.16	Przebudowa drogi gminnej nr 041338C Szonowo - Jakubkowo	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.17	Przebudowa drogi gminnej nr 041316C Zawda - Zawdzka Wola	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.18	Przebudowa drogi gminnej Nr 041308C Nogat	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.19	Przebudowa drogi gminnej Nr 041320C Nogat - (do granicy) (750 m)	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.20	Remont drewnianego mostu w ciągu ulicy Wodnej w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.21	Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych pozostałych	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.22	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drodze wojewódzkiej	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.23	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż w ciągu drogi krajowej nr 16	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.24	Podjęcie współpracy z operatorem w zakresie zbiorowego transportu publicznego	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Kierownik ds. Oświaty, Kultury i Sportu	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.25	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i deszczowych historycznego centrum miasta Łasina wraz z przebudową i modernizacją nawierzchni ulic i chodników	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

II.3.26	Podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej i krajowej	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.3.27	Budowa sieci światłowodowych przez podmioty komercyjne	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, podmiot zewnętrzny	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny II.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne				
II.4.1	Budowa sieci kanalizacyjnej Plesewo-Jankowice	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.4.2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gminnych	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.4.3	Wymiana infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w centrum Miasta Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.4.4	Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.4.5	Wymiana/modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny II.5. Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej				
II.5.1	Doposażenie infrastruktury służącej zachowaniu czystości na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

II.5.2	Budowa mieszkań komunalnych/socjalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, podmioty zewnętrzne	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.5.3	Przebudowa i rozbudowa budynku przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym w Łasinie	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
II.5.4	Budowa/adaptacja budynku na schronisko dla zwierząt	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Zakład Gospodarki Komunalnej w Łasinie Sp. z o.o.	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel strategiczny III. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości				
III.1.1	Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie istniejących terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej	Referat Inwestycji, Budownictwa, Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Referat Podatków i Windykacji	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
III.1.2	Promowanie lokalnych przedsiębiorców	Stanowisko ds. obsługi sekretariatu, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin
Cel operacyjny III.2. Promocja zatrudnienia				
III.2.1	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób poszukujących pracy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Referat Kadr i Płac	Referat Finansów i Planowania	Burmistrz Miasta i Gminy Łasin

Źródło: Opracowanie własne

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Miasta i Gminy Łasin.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Mieście i Gminie Łasin. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łasin na lata 2021-2028	Dokument przyjęty Uchwałą Nr XXV/218/2021 Rady Miejskiej Łasin z dnia 29 kwietnia 2021 r.
		Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Łasin na lata 2022-2024	Dokument przyjęty Uchwałą Nr XXXI/275/2021 Rady Miejskiej Łasin z dnia 16 grudnia 2021 r.
		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym dla Miasta i Gminy Łasin na lata 2022 – 2025	Dokument przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/293/2022 Rady Miejskiej Łasin z dnia 10 marca 2022 r.
		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030	Dokument przyjęty Uchwałą Nr LVI/461/2024 Rady Miejskiej Łasin z dnia 18 kwietnia 2024 r.
		Program współpracy Miasta i Gminy Łasin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024	Dokument przyjęty Uchwałą Nr LII/436/2023 Rady Miejskiej Łasin z dnia 19 grudnia 2023 r.
		Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy wśród mieszkańców Miasta i Gminy Łasin na lata 2023-2025	Dokument przyjęty Uchwałą Nr LI/412/2023 Rady Miejskiej Łasin z dnia 8 listopada 2023 r.
2.	Edukacja	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr IX/71/2019 Rady Miejskiej Łasin z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku, nie wymagający zmian
		Sieć prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXIX/136/2005 Rady Miejskiej Łasin z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie ustalenia sieci prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, nie wymagający zmian
3.	Zarządzanie kryzysowe	Plan zarządzania kryzysowego	Dokument obowiązujący, zatwierdzony przez Starostę grudziądzkiego w 2023 r.
4.	Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta i Gminy Łasin na lata 2020-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XIII/121/2019 Rady Miasta i Gminy Łasin z dnia 18 grudnia 2019 r.
		Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Miasta i Gminy Łasin na lata 2021-2023	Dokument obowiązujący, przyjęty Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Łasin Nr 410/2021 z dnia 14.10.2021 r.
5.	Kultura i turystyka	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miast i Gminy Łasin na lata 2024-2027	Dokument przyjęty UCHWAŁA NR LII/431/2023 RADY MIEJSKIEJ ŁASIN z dnia 19 grudnia 2023 roku.
6.	Ochrona środowiska	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Łasin	Uchwała Nr XII/112/2019 Rady Miejskiej Łasin z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia zaktualizowanego Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Łasin.

7.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Dokument przyjęty Uchwałą Nr XLVIII /390/2023 RADY Miejskiej Łasin z dnia 15 czerwca 2023 r.
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Wg stanu na 1.06.2024 r. na terenie Miasta i Gminy Łasin obowiązuje 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
		Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Łasin	Rada Miejska Łasin w dniu 19.12.2023 r. podjęła uchwałę nr LII/433/203 o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego
		Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Łasin	Dokument z dniem 31.12.2023 r, utracił moc.
8.	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa Miasta i Gminy Łasin na lata 2024–2033	Przyjęta Uchwałą Nr LII/422/2023 Rady Miejskiej Łasin dnia 19 grudnia 2023r. Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom w sytuacjach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych
		Uchwała w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Łasin na 2024 rok	Przyjęta Uchwałą nr LII/421/2023 Rady Miejskiej Łasin z dnia 19 grudnia 2023 r. Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom każdorazowo przy wprowadzaniu zmian do budżetu gminy na dany rok

Źródło: Opracowanie własne

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględniac będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej			
Cel operacyjny I.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi			
1.	Liczba przebudowanych/wybudowanych obiektów kultury	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 2 szt.
2.	Liczba osób korzystających z nowej oferty kulturalnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 15 800 osób/rok
3.	Liczba nowych świetlic wiejskich	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 3 szt.
4.	Liczba osób korzystających z oferty nowych świetlic wiejskich	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 900 osób/rok
5.	Liczba rozbudowanych świetlic wiejskich	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
6.	Liczba osób korzystających z oferty rozbudowanych świetlic wiejskich	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 300 osób/rok
7.	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 7 szt.
8.	Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjno-sportowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 3000 osób/rok
9.	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i sportowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 10 szt./rok

10.	Liczba zorganizowanych imprez plenerowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5 szt./rok
11.	Liczba osób biorących udział w zorganizowanych imprezach	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5 szt./rok
12.	Liczba wspartych organizacji pozarządowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5 szt./rok
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna			
1.	Liczba rozbudowanych obiektów edukacyjnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
2.	Liczba utworzonych miejsc żłobkowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 20 szt.
3.	Liczba doposażonych obiektów edukacyjnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 4 szt.
4.	Liczba osób korzystających z doposażonych obiektów edukacyjnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 740 osób/rok
5.	Liczba obiektów edukacyjnych poddanych termomodernizacji	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
6.	Liczba osób korzystających ze termomodernizowanych obiektów edukacyjnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 100 osób/rok
7.	Liczba uczniów objętych wsparciem w ramach programu	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 257 osób
8.	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 207 osób
9.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych wsparciem w programie	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 100 osób
Cel operacyjny I.3. Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia			
1.	Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 12 osób/rok
2.	Liczba seniorów korzystających z dedykowanej im oferty	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 20 osób/rok
3.	Liczba osób które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 20 osób/rok
4.	Liczba wspartych rodzin	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 15 rodzin/rok
Cel operacyjny I.4. Dbłość o zdrowie mieszkańców			
1.	Liczba przebudowanych/zmodernizowanych/wyremontowanych budynków placówek opieki zdrowotnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 4 szt.
2.	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa

			Rok 2030 – 55 100 os./rok
3.	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5 szt./rok
4.	Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 300 os./rok
5.	Liczba pozyskanych specjalistów	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 2 osoby
6.	Liczba osób korzystających z nowej oferty usług zdrowotnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 000 os./rok
7.	Liczba zmodernizowanych parkingów	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
8.	Liczba zagospodarowanych miejsc rekreacji	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
9.	Liczba osób korzystających z zagospodarowanych miejsc rekreacji	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 7 000 os./rok
10.	Liczba zmodernizowanych ujęć wody	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
11.	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych ujęć wody	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 7 000 os./rok
Cel operacyjny I.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego			
1.	Liczba doposażonych remiz	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5 szt.
2.	Liczba stworzonych systemów monitoringu	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych			
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy			
1.	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 2 szt.
2.	Liczba zagospodarowanych miejsc rekreacji i wypoczynku	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
3.	Liczba osób korzystających z oferty turystycznej i rekreacyjnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 13 000 os./rok
4.	Liczba rodzajów wydanych materiałów promocyjnych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 10 szt.
Cel operacyjny II.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych			
1.	Liczba odnowionych obiektów zabytkowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 8 szt.
2.	Liczba odnowionych pomników i miejsc pamięci	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa

			Rok 2030 – 3 szt.
3.	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 2 szt.
4.	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 14 000 os./rok
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej			
1.	Długość przebudowanych dróg	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 27 km
2.	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 20 km
3.	Liczba podpisanych porozumień o współpracy	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 4 szt.
4.	Długość wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 437 m
5.	Długość wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 945 m
6.	Długość wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 469 m
Cel operacyjny II.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne			
1.	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 355 m
2.	Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 60 os.
3.	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 10 szt.
4.	Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 30 os.
5.	Liczba budynków, na których zamontowano panele fotowoltaiczne	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 16 szt.
6.	Liczba budynków, w których wymieniono/zmodernizowano źródło ciepła	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 4 szt.
Cel operacyjny II.5. Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej			
1.	Zakupione wyposażenie służące zachowaniu czystości	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 pojazd
2.	Liczba wybudowanych mieszkań	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 12 szt.
3.	Liczba osób korzystających z wybudowanych mieszkań	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 40 osób
4.	Liczba przebudowanych I rozbudowanych budynków	UMiG	Rok 2024 – 0

			Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
5.	Liczba wybudowanych/zaadaptowanych budynków	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 1 szt.
Cel strategiczny III. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy			
Cel operacyjny III.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości			
1.	Powierzchnia terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 5,5 ha
2.	Liczba przedsiębiorstw, z którymi podjęto współpracę w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 15 szt./rok
Cel operacyjny III.2. Promocja zatrudnienia			
1.	Liczba osób, które znalazły zatrudnienie	UMiG	Rok 2024 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2030 – 10 os./rok

Źródło: Opracowanie własne

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczególne znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS+. Znaczące środki dla gmin wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa i wojną w Ukrainie spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Miasta i Gminy Łasin

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Wzrost aktywności lokalnej i poziomu kształcenia poprzez rozwój infrastruktury oraz oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej				
Cel operacyjny I.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i oferty kulturalno-sportowej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi				
I.1.1	Przebudowa/budowa amfiteatru nad jeziorem Zamkowym w Łasinie	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
I.1.2	Budowa obiektu kultury wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie	6 750 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2027
I.1.3	Remont i adaptacja budynku po hydroforni w Nowym Błonowie na świetlicę wiejską	500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2026
I.1.4	Budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Mostach	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2027
I.1.5	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Zawdzkiej Woli	800 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
I.1.6	Adaptacja części pomieszczeń (mieszkania) na świetlicę wiejską w Plesewie	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026
I.1.7	Budowa hali sportowo-rekreacyjnej przy SP w Zawdzie	6 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2029
I.1.8	Budowa skate parku przy stadionie miejskim w Łasinie	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027
I.1.9	Budowa/rozbudowa/modernizacja placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Łasin	700 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.1.10	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030

I.1.11	Organizacja imprez plenerowych	700 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.1.12	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna				
I.2.1	Rozbudowa przedszkola miejskiego w Łasinie z adaptacją części pomieszczeń na oddziały żłobkowe	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2028
I.2.2	Wyposażenie pracowni przedmiotowych w Szkołach Podstawowych na terenie Miasta i Gminy	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.2.3	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szonowie	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
I.2.4	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie	236 185,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2025
I.2.5	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	1 019 491,58 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2026
I.2.6	Dwujęzyczne przedszkolaki – innowacyjne nauczanie dzieci języka angielskiego	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
Cel operacyjny I.3. Rozwój oferty usług dla osób wymagających wsparcia				
I.3.1	Rozwój usług opiekuńczych na terenie Miasta i Gminy Łasin (osoby starsze i niepełnosprawne)	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.3.2	Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do seniorów	70 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030

I.3.3	Realizacja indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.3.4	Wsparcie rodzin z dysfunkcjami w szczególności wielodzietnych i niepełnych	70 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny I.4. Dbalność o zdrowie mieszkańców				
I.4.1	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	900 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025
I.4.2	Realizacja programów profilaktycznych	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.4.3	Pozyskanie fachowej kadry medycznej w celu poprawy oferty usług zdrowotnych	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.4.4	Remont i naprawa dachu oraz elewacji budynku Fundacji Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych	450 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
I.4.5	Remont pokrycia dachu oraz przebudowa kominów budynku Szpitala w Łasinie	150 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
I.4.6	Modernizacja parkingu szpitala w Łasinie wraz ze zwiększeniem liczby miejsc parkingowych	350 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
I.4.7	Rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania i adaptacją istniejących garaży na pomieszczenia szpitalne związane z pracownią badań endoskopowych	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025
I.4.8	Urządzenie ogrodu rekreacyjno-terapeutycznego przy Zakładzie Opieki Długoterminowej	700 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025

I.4.9	Modernizacja lokalnego ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody przy budynku Szpitala w Łasinie	700 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2026
Cel operacyjny I.5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego				
I.5.1	Doposażenie remiz na terenie Miasta i Gminy Łasin	350 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
I.5.2	Rozwój monitoringu na terenie Miasta Łasin	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o potencjał zasobów lokalnych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury w celu wykorzystania walorów turystycznych Miasta i Gminy				
II.1.1	Budowa ścieżki turystycznej nad jeziorem Łasińskim	2 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025
II.1.2	Budowa Izby Pamięci OSP Łasin	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2026
II.1.3	Podjęcie współpracy z inwestorem zewnętrznym w zakresie zagospodarowanie terenu przy jeziorze Zamkowym	-	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.1.4	Promocja walorów turystycznych Miasta i Gminy Łasin	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny II.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rewitalizacja przestrzeni publicznych				
II.2.1	Remont zabytkowego budynku Ratusza w Łasinie	12 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.2.2	Wsparcie finansowe na renowację budynków zabytkowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	350 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030

II.2.3	Renowacja pomników i miejsc pamięci na terenie Miasta i Gminy Łasin	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2026
II.2.4	Rewitalizacja architektoniczna rynku w Łasinie	30 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2029-2030
II.2.5	Rewitalizacja parku miejskiego w Łasinie	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2030
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej				
II.3.1	Przebudowa drogi gminnej Nr 041336C w miejscowości Goczałki	1 175 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.2	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej w miejscowości Goczałki dz. nr 67	1 200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.3	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 18	750 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
II.3.4	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Łasin Wybudowanie dz. nr 290	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
II.3.5	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Jankowice dz. nr 71	1 300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
II.3.6	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Kozłowo dz. nr 15	1 300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
II.3.7	Przebudowa drogi gminnej 041312C w miejscowości Kozłowo	1 300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
II.3.8	Przebudowa drogi gminnej Nr 041323C Zawdzka Wola - Krzywka	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024

II.3.9	Przebudowa drogi gminnej Nr 041337C w miejscowości Szonowo	2 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.10	Przebudowa drogi gminnej Nr 041324C Wydrzno	1 850 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.11	Przebudowa drogi gminnej Nr 041307C Łasin - Nowe Błonowo	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.12	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej Stare Błonowo dz. nr 81	3 550 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.13	Przebudowa drogi gminnej Nr 041332 Nowe Błonowo	2 950 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
II.3.14	Przebudowa ulicy Krótkiej w Łasinie	300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025
II.3.15	Przebudowa ulicy Spółdzielców w Łasinie z infrastrukturą techniczną	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025
II.3.16	Przebudowa drogi gminnej nr 041338C Szonowo - Jakubkowo	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
II.3.17	Przebudowa drogi gminnej nr 041316C Zawda - Zawdzka Wola	900 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
II.3.18	Przebudowa drogi gminnej Nr 041308C Nogat	1 150 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.19	Przebudowa drogi gminnej Nr 041320C Nogat - (do granicy) (750 m)	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
II.3.20	Remont drewnianego mostu w ciągu ulicy Wodnej w Łasinie	350 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024

II.3.21	Przebudowa dróg gminnych i dojazdowych pozostałych	6 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
II.3.22	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drodze wojewódzkiej	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
II.3.23	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż w ciągu drogi krajowej nr 16	10 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
II.3.24	Podjęcie współpracy z operatorem w zakresie zbiorowego transportu publicznego	3 850 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.25	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i deszczowych historycznego centrum miasta Łasina wraz z przebudową i modernizacją nawierzchni ulic i chodników	10 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
II.3.26	Podjęcie działań mających na celu poprawę jakości dróg powiatowych oraz drogi wojewódzkiej i krajowej	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.3.27	Budowa sieci światłowodowych przez podmioty komercyjne	-	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny II.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez rozwiązania ekologiczne				
II.4.1	Budowa sieci kanalizacyjnej Plesewo-Jankowice	350 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2025
II.4.2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gminnych	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.4.3	Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025

II.4.4	Wymiana/modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny II.5. Rozwój gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej				
II.5.1	Doposażenie infrastruktury służącej zachowaniu czystości na terenie Miasta i Gminy Łasin	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
II.5.2	Budowa mieszkań komunalnych/socjalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin	6 650 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
II.5.3	Przebudowa i rozbudowa budynku przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym w Łasinie	3 000 000,00	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
II.5.4	Budowa/adaptacja budynku na schronisko dla zwierząt	1 200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2029
Cel strategiczny III. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości				
III.1.1	Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie istniejących terenów mogących służyć nowej działalności gospodarczej	500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
III.1.2	Promowanie lokalnych przedsiębiorców	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny III.2. Promocja zatrudnienia				
III.2.1	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób poszukujących pracy	-	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030

Źródło: Opracowanie własne

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 04.11.2024 r. nr WOO.410.249.2024.AT uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 05.11.2024 r. nr NNZ.9022.4.87.2024 uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Łasin na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2024-2030

Załącznik nr 2 – Raport z ankiety na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Miasta i Gminy Łasin

Załącznik nr 3 – Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Miasta i Gminy Łasin

Załącznik nr 4 – Raport z konsultacji społecznych